

PALUU ENSIMMÄISEEN MAAILMAAN

Nuorten aikuisten kokemuksia Suomeen paluusta

Emmi Forsman
Opinnäytetyö, syksy 2016
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Forsman, Emmi. Paluu ensimmäiseen maailmaan. Nuorten aikuisten kokemuksia Suomeen paluusta, syksy 2016. 70 s., 5 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaali-alan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö selvitti nuorten aikuisten kokemuksia Suomeen paluusta. Opinnäytetyöhön on kerätty lähetysjärjestö Operaatio Mobilisaation (OM:n) vuosiohjelmassa olleiden nuorten aikuisten kokemuksia siitä, miten heidän Suomeen paluu sujui ja millaiseksi he kokivat OM:ltä saadun tuen paluuprosessin aikana. Operaatio Mobilisaatio toimi opinnäytetyön yhteistyötahona. OM toivoi, että opinnäytetyön avulla selviäisi, miten he voivat tukea paluuprosessissa entistä paremmin.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla, jotka toteutettiin kesällä 2016. Haastatteluihin osallistui viisi nuorta aikuista, jotka olivat olleet OM:n kautta ulkomailla lähetystyössä 6–24 kuukautta.

Haastatteluiden mukaan nuoret aikuiset kokivat paluun rankkana. Paluusopeutumisen koettiin kestäneen suunnilleen vuoden verran. Paluuseen liittyi paljon muutoksia, kuten koulun aloitus ja muutto toiselle paikkakunnalle, elämänrytmin muuttuminen ja ympärillä olevien ihmisten vaihtuminen. Haastateltavat kokivat itsensä yksinäisiksi paluun jälkeen, tiedostaessaan, etteivät muut ymmärrä heidän kokemuksiaan. Vertaistuen tarpeellisuus korostui ja OM:ltä toivottiin sen koordinoimista. Haastateltavat kertoivat perheen olevan heille tärkeä. Perheenjäsenille toivottiin ohjeistusta, josta ymmärtäisivät, mitä asioita nuori aikuinen käy läpi. OM:ltä saatua tukea paluusopeutumisen aikana pidettiin tärkeänä ja paluun valmisteluiden aloittaminen jo lähetyskentällä koettiin hyväksi. Paluusopeutumisen tukemista voi kuitenkin kehittää entisestään, esimerkiksi tarjoamalla useimpia haastatteluita tai koordinoimalla yhteistä vertaistukitoimintaa uusien palaajien ja aiemmin palanneiden kanssa. Toiminnan kehittämisessä voisi harkita yhteistyön tekemistä muiden lähetysjärjestöjen kanssa.

Asiasanat: Nuoret aikuiset, lähetystyö, Operaatio Mobilisaatio (OM), paluusopeutuminen, kvalitatiivinen tutkimus.

ABSTRACT

Forsman, Emmi. Return to the First World. Young adults' experiences about returning to Finland. 70 p., 5 appendices. Language: Finnish, Autumn 2016. Diaconia University of Applied Sciences. Degree programme in Social Services, option in Christian youth work. Degree: Bachelor of social services.

This thesis finds out about young adults' experiences about coming back to Finland. The thesis includes the experiences from young adults who have been part of Operation Mobilisation's (OM) year programmes, about how their return to Finland went and how they felt OM succeeded in supporting them during their reentry process. The thesis was done in cooperation with OM. OM wished that this thesis would help them to figure out how they could support young adults in the reentry better.

The thesis was done as a qualitative research. The material was gathered using a half structured theme interview during summer 2016. Five young adults took part in the interviews and they had done missionary work for OM for 6–24 months.

The results of the interviews indicate that reentry for young adults is rough. The interviewees were thinking that their reentry process lasted about a year. There were lots of changes in their lives when they came back, for example, going to a new school, moving to another locality, a change in the rhythm of life and also people around them changed. The interviewees felt lonely after they came back because they were aware that people do not understand their experiences. They highlighted the need for peer support and trust that OM will coordinate that. The interviewees told that their families are important for them. They hope that there would be some kind of instructions for family members so that they could read it and understand the reentry process. Experiences of OM's support during the reentry process were good. Moreover, it is good that preparations of the reentry will be starting already in the mission field before returning to Finland. There is still a need to develop the reentry process and that can be done for example by offering more interviews for young adult an at OM's office after returning to Finland or by coordinating common peer support activities for people who are returning to Finland with people who already have returned. OM could consider cooperation with other mission organisations when they are developing the reentry process.

Key words: Young adults, mission, Operation Mobilisation (OM), reentry process, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 LÄHETYSTYÖ	8
2.1. Lähetystyön määritelmä	8
2.2 Lähetystyö historiasta tähän päivään	9
2.3 Nuoret aikuiset osana lähetystyötä.....	11
3 NUORI AIKUINEN	13
4 PALUUSOPEUTUMINEN	16
5 LÄHETYSJÄRJESTÖ OPERAATIO MOBILISAATIO	20
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	24
6.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	24
6.2 Opinnäytetyöhön osallistujat ja aineiston keruu.....	24
6.3 Aineiston analysointi.....	26
7 NUOREN AIKUISEN PALUUPROSESSI	29
7.1 Yleiset kokemukset paluusta	29
7.2 Opiskelu: Unelma ja haaste.....	32
7.3 Yksinäisyyden korostuminen	33
7.4. Perheen rooli paluussa.....	35
7.5 Seurakunta ja kristittyjen merkitys	36
7.6 Vertaistuen tärkeys.....	37
7.7 Paluusopeutumisen kesto	38
8 KOKEMUKSET OPERAATIO MOBILISAATION TUESTA	40
8.1 Paluuvalmistelut kentällä	40
8.2. Paluuhaastattelu Suomessa.....	41
8.3 Re-entry -leirin ajankohta ja sisältö	43
8.4 Vertaistuen tarve	45
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	46

10 POHDINTA	50
10.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	50
10.2 Opinnäytetyön hyödyllisyys, kehittämisideat ja jatkotutkimusehdotukset	52
10.3 Oma ammatillinen kasvu	55
LÄHTEET.....	58
LIITTEET	63
LIITE 1 – Teemahaastattelurunko	63
LIITE 2 – Suostumuslomake	64
LIITE 3 – Teemoittelu	65
LIITE 4 – Esimerkkejä aineistosta	66
LIITE 5 – Kehittämisideat OM:lle	70

1 JOHDANTO

Oman vakaumuksen ja kirkon yhteisen uskon tunnustaminen on kristityn oikeus ja kutsumus (Suomen ev.lut. kirkko 2012, 21).

Lähetys on kokonaisvaltaista evankeliumin viemistä koko maailmaan kristillisen kirkon yhteisenä todistuksena (Ahonen 2003, 43). Evankeliumin (hyvän uutisen) vieminen merkitsee sitä, että kristityt kertovat Kristuksesta ja kristittyinä elämisestä (Suomen ev.lut. kirkko 2012, 16). Lähetystyö ei ole erillinen ammatti vaan kristittyjen perustehtävä. Jeesus antoi lähetyskäskyssä tehtävän tehdä kaikki kansat hänen opetuslapsikseen. Se tarkoittaa, että ihmisille tulisi opettaa kolmiyhteisestä Jumalasta, hänen teoistaan ja rakkaudestaan. Opettaminen ei tapahdu vain sanoin vaan myös teoin. Lähetystyö ei ole vain evankeliumin viemistä heille, ketkä eivät ole sitä kuulleet, vaan myös kristittyjen vahvistamista uskossa.

Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on seitsemän virallista lähetysjärjestöä: Evankelisluterilainen Lähetisyhdistys Kylväjä, Medialähetys Sanansaattajat, Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Suomen Lähetysseura, Suomen Piipiaseura ja Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland. (Suomen ev. lut. kirkko i.a. A.) Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyö on pääosin organisoitu edellä mainittujen järjestöjen kautta, mutta Suomessa toimii myös muita lähetysjärjestöjä, kuten kansainvälinen lähetysjärjestö Operaatio Mobilisaatio (OM). OM haluaa kannustaa ja tukea kristittyjä lähetystyöhön tarjoten erilaisia vaihtoehtoja osallistua siihen. Yksi vaihtoehtoista on liittyä 6–24 kuukautta kestäviin vuosiohjelmiin, joita on tarjolla ympäri maailmaa.

Globalisoituva maailma tarjoaa yhä enemmän mahdollisuuksia opiskelulle ja työnteolle ulkomailla. Kirkollisten lähetysjärjestöjen lisäksi monet muut toimijat, kuten kehitystyöjärjestöt, korkeakoulut sekä erilaiset vaihto-ohjelmat lähettävät nuoria-aikuisia maailmalle. Yleensä ulkomaille muuttaessa valmistaudutaan kohtaamaan erilainen kulttuuri. Sen sijaan kotimaahan palatessa kotimaassa tapahtuneisiin muutoksiin varautuminen jää helposti vähemmälle (Saviaro 2015, 11).

Toivon, että opinnäytetyöni lisäisi ymmärrystä aiheesta, sillä paluusopeutumisen haasteet koskevat jokaista työntekijää ja opiskelijaa, joka palaa oltuaan useamman kuukauden ulkomailla eri kulttuurien parissa.

Opinnäytetyön nimi *Paluu ensimmäiseen maailmaan* kuvastaa paluuta vuosiohjelmista Suomeen. Nuoret aikuiset ovat eläneet lähetyskentällä (kentällä) tutustuen uuteen kulttuuriin ja elämänrytmiin. Se on kuin toinen maailma. Palatessaan Suomeen tämä toinen maailma vaihtuu yhden lentomatkan aikana länsimaalaiseen ympäristöön ja niin sanottuihin ”ensimmäisen maailman ongelmiin”. Tämä opinnäytetyö käsittelee nuorten aikuisten kokemuksia paluusta heidän ensimmäiseen maailmaansa, eli Suomeen.

2 LÄHETYSTYÖ

2.1. Lähetystyön määritelmä

Lähetystyö on monimuotoinen ja -ulotteinen käsite. Se on satojentuhansien ihmisten elämänliike, jossa yksittäisen kirkon, järjestön tai kristityn vastuu kattaa tiettyjä alueita ja tehtäviä, mitkä ovat osa suurempaa kokonaisuutta ja kokonaisvaltaista lähetystä. Vuonna 1963 Mexico Cityn lähetyskonferenssissa lähetystyön määriteltiin olevan kokonaisvaltaista evankeliumin viemistä koko maailmaan kristillisen kirkon yhtenä todistuksena (Ahonen 2003, 42-43.) Lähetys määritellään kokonaisvaltaisena toimintana, joka voi tapahtua niin kotimaassa kuin ulkomailla. Toimintaan kuuluu evankeliumin kertominen, kristillisten yhteisöjen vahvistaminen, oikeudenmukaisuuden edistäminen ja ihmisten palvelu (Ahonen 2003, 52; Kirkon tiedotuskeskus i.a.) Evankeliumin vieminen tarkoittaa kertomista Kristuksesta ja kristittynä elämisestä niin sanallisesti kuin teoin, elämällä ja toimimalla (Suomen ev.lut. kirkko 2012, 21).

Lähetys nähdään kristittyjen perustehtäväksi, sillä ilmestyessään opetuslapsilleen Jeesus antoi heille tehtäväksi mennä ja tehdä kaikki kansat hänen opetuslapsikseen (Matt. 28:19-20). Lisäksi Jeesus sanoi rukouksessaan lähettävänsä opetuslapset maailmaan kertomaan kolmiyhteisestä Jumalasta.

Niin kuin sinä lähetit minut maailmaan, niin olen minäkin lähettänyt heidät. -- Minä en rukoile vain heidän puolestaan, vaan myös niiden puolesta, jotka heidän todistuksensa tähden uskovat minuun. (Joh. 17:18, 20.)

Katekismuksessa opetetaan, että rukoillessaan Isä meidän rukouksessa: *tulkoon sinun valtakuntasi*, ihminen pyytää voimaa osallistua Kristuksen antaman lähetystehtävän toteuttamiseen. Jumalan valtakuntaa eivät saa aikaan ihmiset, vaan yksin Jumala. Ihminen voi välittää Jumalan rakkautta maailmassa Jumalan itsensä avulla. Lähetystyö ei koostu vain sanoista vaan ennen kaikkea teoista, jotka osoittavat Jumalan rakkautta. (Katekismus 2004, 66–67.)

Lähetyksen pohjana on kolminaisuusoppi: ensin Jumala lähetti Jeesuksen opettamaan ja kertomaan itsestään, sen jälkeen Pyhä Henki on ollut vaikuttamassa ihmisissä Jumalan välikätenä. Jumala itse on toiminut esimerkkinä lähetystyössä. Jeesus meni muidenkin kuin Juutalaisten luo, auttoi heitä ja opetti Jumalan valtakunnasta. Lähetysteologi Risto Ahonen (2000, 49) esittelee kirjassaan Luterilaisen maailmanliiton missiologisen asiakirjan *Together in God's Mission* vuodelta 1988, missä Jumalan lähetys esitettiin Luojan, Sovittajan ja Pyhittäjän lähetystenä. Asiakirja määrittää lähetysten Jumalan, Isän, Pojan ja Pyhän Hengen jatkuvana pelastavana toimintana. (Ahonen 2000, 49; Spencer 2007, 4–13.)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko kuvaa lähetystyöntekijän olevan kirkollisen järjestön työhön lähettämä henkilö, jonka kanssa tehdään yleensä määräaikainen sopimus (Kirkon tiedotuskeskus i.a.). Suomen lähetysneuvoston tilastojen mukaan vuonna 2014 Suomesta oli lähetettyä 680 lähetystyöntekijää muihin maihin. Työntekijät sijoittuivat eri tehtäviin, kuten seurakunta- ja evankelioimistyöhön, opetustyöhön, terveydenhoitotyöhön, maa- ja metsätalouden alalle, hallinnolliseen työhön, teknisen alan työhön, Raamattu- ja kirjallisuustyöhön sekä muihin erityistehtäviin. Eniten lähetystyöntekijöitä on lähetetty Aasiaan (313), seuraavina Afrikkaan (146), Eurooppaan (161), Latinalaiseen Amerikkaan (23), Oseaniaan (22) ja Pohjois-Amerikkaan (15). (Suomen lähetysneuvosto, 2014.)

2.2 Lähetystyö historiasta tähän päivään

Lähetystä ei voida käsitellä vain nykyhetken perusteella, vaan mennyt historia on monin tavoin läsnä tämän päivän lähetyksessä. (Ahonen 2003, 43). Käsitys lähetystyöstä on muuttunut ajan kuluessa ja ihmisten tiedon ja elämäntapojen muuttuessa. Teologian ja filosofian tohtori Stephen Spencer (2011, 46–182) esittelee kirjassaan kuutta eri lähetysten paradigmaa. Paradigma tarkoittaa tietyn yhteisön maailmankuvaa tietyssä aikana. Esimerkiksi alkuseurakunnan ajat, 40–100 jKr. määritetään apostolisen paradigman ajaksi. Silloin seurakunnan toimintaa ohjasi pikaisen maailmanlopun odotus ja tieto pelastuksesta oli saatettava mahdollisimman monien tietoon. (Spencer 2011, 4–67.)

Apostolisen paradigman aikana kristinusko levisi voimakkaasti. Nopean leviämisen syynä väitetään olleen vahvasti esillä ollut lähimmäisenrakkaus. Kristityt huolehtivat orvoista, leskistä sekä vankien ja muukalaisten auttamisesta. Ajan kuluessa lähimmäisenrakkaus ja toisten auttaminen jäivät lähetystyössä vähemmälle ja esimerkiksi keskiajan lähetystyötä leimaavat vallan ja maallisen omaisuuden tavoittelu, kuten ristiretket ja anekapat. 1500-luvun alkupuolella Luther halusi puhdistaa kirkon opit palauttamalla ne takaisin käsittämäänsä alkukirkon ja Raamatun malliin. Lutherin mielestä vain Jumala yksin tietää, kuka on pelastuva ja kuka ei. (Spencer 2007, 46–122.)

Valistuksen modernilla ajalla ajateltiin, että tieteen avulla usko voitaisiin levittää koko maailmaan. Tietoa haluttiin opettaa ja köyhyys poistaa, joten lähetykseen kuului vahvasti koulujen rakentaminen. Vuosien kuluessa huomattiin, ettei tiede voinut poistaa kärsimystä maailmasta ja rakentamaan Jumalan valtakuntaa, vaan kyse oli yksin Jumalan armosta. Lähetys alettiin käsittää Jumalan toimintana, jossa ihmiset toimivat Jumalan välikäsinä, ja lähetystyöntekijät nähtiin samantarvoisina kuin pakanatkin. Tämä ajattelu inhimillisti lähetystyöntekijät ja ymmärrettiin, että levittäessään evankeliumia työntekijä voi myös itse oppia. (Ahonen 2014, 44, 79; Spencer 2007, 11–13, 136–170.)

Viimeinen Spencerin esittämä paradigma on postmoderni lähetysparadigma. Siinä keskeisimmäksi ajatukseksi nousee, ettei yhden kulttuurin uskonnonharjoittamista voida sanoa ainoaksi oikeaksi, vaan jokaisesta kulttuurista on löydettävä siihen soveltuva tapa harjoittaa kristinuskkoa. (Spencer 2007, 161–170.) Myös Ahonen painottaa kulttuurien arvostamista lähetystyössä ja kirjoittaa siitä, kuinka äidinkieltä pidetään kulttuurien ytimenä. Voidaankin katsoa, että lähetystyöntekijät ovat vahvistaneet monien kansojen omaa kulttuuria luoden paikallisen kirja-kielen raamattukääntämisen ja aapisten kautta. (Ahonen 2003, 33, 47.)

Nykyisin globalisoituvassa maailmassa teknologian kehitys edesauttaa yhteyden pitämistä pitkien matkojen päähän. Ihmiset matkustavat koko ajan enemmän työn, turismin, harrastusten ja muiden tekijöiden takia. Runsas matkustelu mahdollistaa kristinuskon leviämisen yksittäisten kristittyjen todistuksen kautta. Samalla muiden uskontojen edustajia tulee yhä enemmän kristittyihin maihin ja näin

uskontodialogin merkitys kasvaa. Suomessa uskonnollisuus muuttuu muiden uskontokuntien vahvistaessa asemaansa (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006, 9). Ahonen (2014, 81–84) arvelee postmodernistisen ajan tulkitsijoiden olevan oikeassa siinä, että ideologioiden ja kaikkia yhdistävän uskontojen aika on ohi.

Suomen ev. -lut. kirkon keskushallinto (2006, 9) ja Ahonen (2014, 87) arvelevat kirkon palaavan alkukirkon tilanteeseen. Ahonen (2014, 87) esittää Schlunkin todenneen, että jokainen kristitty oli alkukirkon aikana lähetysaarnaja. Lähetysjärjestöjen rahoituksen arvellaan vaikeutuvan tulevaisuudessa ja globalisoitua maailma tarjoaa mahdollisuuden kristittyjen henkilökohtaiselle todistamiselle. Sen takia lähetystyön väitetään olevan tulevaisuudessa yhä enemmän niin sanottua teltantekijätyötä. Käsite tulee Paavalin toimintatavasta, missä hän hankki toimeentulonsa ja rahoitti lähetystyönsä teltantekijänä. Tänä päivänä käsite tarkoittaa sitä, että kristityt osallistuvat oman ammattinsa ohella lähetystyöhön. (Ahonen 2014, 87.)

2.3 Nuoret aikuiset osana lähetystyötä

Monet lähetysjärjestöt tarjoavat pääasiassa nuorille aikuisille muutaman viikon tai kuukauden pituisia evankelioimis-, opetus-, palvelu- tai rukousmatkoja. Niistä käytetään muun muassa nimitystä aktiot, harjoittelut tai lyhytaikainen lähetystyö, ja ne ovat tarkoitettu niille, jotka ovat kiinnostuneita lähetystyöstä. (Fida i.a.; OM Suomi i.a. A; Suomen lähetysseura i.a. A.) Esimerkiksi Suomen lähetysseuralla on olemassa opiskelijoiden lähetyskoulutusmatkoja, joissa ryhmä nuoria aikuisia vierailee jollakin lähetysseuran lähetyskentällä (kentällä) parin viikon ajan. Vuonna 2016 ryhmä vieraili Tansaniassa osallistuen siellä tapahtuvaan nuorisomusiikkityön koulutukseen. Suomen lähetysseuralla on myös tarjolla muun muassa 2–12 kuukauden mittaista Vapaaehtoistyötä ulkomailla -ohjelmia nuorille aikuisille. Ohjelmia varten on suoritettava viiden opintopisteen laajuinen Lähde liikkeelle -koulutus (Suomen lähetysseura i.a. B). Vuonna 2015 järjestettiin kolme Lähde liikkeelle -koulutusta ja niihin osallistui yhteensä 32 nuorta aikuista (Rissanen 2016).

Monet järjestöt tarjoavat koulutusta lähetystyöhön. Samalla, kun kurssille osallistuva saa tietoa lähetystyöstä, hän voi pohtia omaa kutsumustaan ja rooliaan lähetystyössä. Esimerkiksi 18–26-vuotiaat voivat osallistua Suomen Raamattuopistolla järjestettävälle PK International -linjalle. Linja kestää vuoden ja siihen sisältyy kahden kuukauden mittainen opintojakso ulkomailla (Kylväjä i.a.; Suomen Raamattuopisto i.a.). Kylväjä järjestää 16–32-vuotiaille MiniMissio -kursseja, missä opiskellaan lähetystyön perusasioita ja tutustutaan lähetyselämän arkeen (Kylväjä i.a.).

Suomen lähetysneuvoston tilaston mukaan vuonna 2014 missionuorten -Youth with a mission Finland kautta ulkomailla oli 32 lähetystyöntekijää (Suomen lähetysneuvosto, 2014). Missionuoret tarjoavat kolmeksi kuukaudeksi ohjelmaa Mission Builderina, jossa ihmiset voivat palvella omilla lahjoillaan osana pidempiaikaista lähetystyötä (Mission builders international i.a.). Pidempiaikaista Missionuorten työtä varten on käytävä opetuslapseuskoulu Discipleship Training School (DTS). DTS sisältää noin 12 viikon luentojakson sekä vähintään kahdeksan viikon harjoittelujakson, joka toteutetaan pääosin ulkomailla (Youth With A Mission Finland i.a.).

3 NUORI AIKUINEN

Nuori aikuinen on haasteellinen määritelmä, sillä sen ikämääritelmä vaihtelee. Välillä alle 20-vuotiaita ei vielä mielletä nuoriksi aikuisiksi vaan teini-ikäisiksi. Nuorten keskuksen Nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä määrittelee nuoret aikuiset 18–29-vuotiaiksi ja Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita (Navi i.a.; Nuorisolaki 2006). Kuitenkin nuoruus voi jatkua yli 30-vuotiaaksi ihmisten lykätessä aikuistumisestaan eläessään jatkuvaa nuoruutta. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 5).

Kehityspsykologiassa nuoruus jaetaan kolmeen ikäryhmään: varhaisnuoruus (12–16-vuotiaat), nuoruuden keskivaihe (16–19-vuotiaat), ja myöhäisnuoruus (19–25-vuotiaat). Aikuisuus on jaettu kahteen ikäryhmään: varhaisaikuisuuteen (20–40-vuotiaat), ja keskiaikuisuuteen (40–65-vuotiaat). Minkään ikävaiheen määrittelyt eivät ole tarkkoja, vaan lähinnä suuntaa antavia. Nuoruuden päätymisessä on yksilöiden välillä suuria eroja, joten myöhäisnuoruus ja varhaisaikuisuus menevät ikäjaottelulta päällekkäin. Toiset aikuistuvat vuosia aiemmin kuin toiset, joten iän puolesta ei voi yksiselitteisesti määrittellä, kuka on nuori ja kuka aikuinen. Sen sijaan nuoruuden päättymisen merkkeinä on pidetty aikuisuuden keskeisten kehitystehtävien saavuttamista, kuten omista vanhemmista irrottautumista, kodin ja talouden hoitamista, vakituista työtä, seksuaalisen identiteetin muodostumista, mahdollista avioitumista ja lasten saamista sekä sosiaalisen yhteisön löytämistä. (Nurmiranta; Leppämäki & Horppu 2009, 77–92.)

18–25-vuotiaiden keskeisiä haasteita ovat oman paikan etsiminen, läheisyyden opetteleminen pari- ja ystävyysuhteissa, kodista itsenäistyminen, koulutuksen ja uran suunnitteleminen sekä sosiaalisesti vastuullisen toiminnan omaksuminen. Nuori aikuinen etsii omia arvojaan, pohtii eettisiä ja moraalisia kysymyksiä ja omaa maailmankatsomustaan (Nurmiranta ym. 2009, 77–92). Nuorten aikuisten arvojen asetteluun vaikuttavat yksilön temperamentti, persoonallisuus ja elämänkokemus. Toisia esimerkiksi kiinnostavat voimakkaat elämykset, kun toisia ne pelottavat. Omat kokemukset ja tottumukset vaikuttavat mielenkiinnon kohteisiin,

esimerkiksi erilaisten harrastusten ja ruokamieltymysten oppimiseen (Nurmi; Ahonen; Lyytinen; Lyytinen; Pulkkinen & Ruoppila 2014, 151).

Erilaiset siirtymät, kuten muutto vanhempien kodista, opiskeluiden aloittaminen ja päättäminen, työelämään siirtyminen, avo- tai avioliiton solmiminen ja perheen perustaminen, ovat nuorten aikuisten elämässä keskeisiä (Nurmi ym. 2014, 151). Crockett & Bingham (2000, 151-169) ovat tutkineet nuorten odotuksia tulevaisuuden siirtymistä. Heidän tutkimus havainnollistaa kuinka nuorilla on oletuksia siitä, minkä ikäisenä he valmistuvat, siirtyvät työelämään ja perustavat perheen. Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinnon (2006, 4) julkaisussa sanotaan, että erään määritelmän mukaan käsitteessä nuori aikuinen on ennemminkin kyse elämäntavasta ja maailmankuvasta kuin iästä. Nuoren aikuisen elämäntilanteen määrittää vapaus velvollisuuksista ja vastuista, joten sen voidaan katsoa loppuvan vanhemmuuteen. Määritelmä elämäntilanteen mukaan ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, sillä kaikki eivät välttämättä ikinä tule saamaan lapsia ja toisaalta monet nuorena lapsen saaneet voivat mieltää itsensä nuoriksi aikuisiksi. (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006, 4.)

2000-luvulla *Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta* eroavien määrä on ollut vuosittain merkittävästi suurempi kuin kirkkoon liittyvien määrä. Kirkon jäsenmäärä suhteessa väkilukuun vähenee jatkuvasti (Kirkkohallitus i.a.; Kirkon tiedotuskeskus 2014). Kirkosta eroaminen on kaikkein yleisintä 18–29 -vuotiailla. Kirkon sidos on erityisen heikko lapsettomiin nuoriin aikuisiin. Nuori aikuinen muuttaa pois kotoa, hakeutuu opiskelemaan ja aloittaa vakavaksi tarkoitettuja seurustelusuhteita. Oma kotiseurakunta jää taakse ja uuden seurakunnan toiminta ei tavoita. Arvioiden mukaan nuorille aikuisille tarkoitettu toiminta tai jumalanpalvelukset saavat alle prosentin 20-vuotiaista liikkeelle. (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006, 4, 8; Kirkon tutkimuskeskus 2016.)

Tutkimusten mukaan nuorten aikuisten uskonnollisuus ei ole vähentynyt muihin ikäryhmiin verrattuna. Nuorilla aikuisilla on kiinnostusta elämän syvien kysymysten pohtimiseen. Nuoret aikuiset haluavat itse muodostaa oman maailmankatsomuksensa ja pitävät itseään mieluummin henkisinä kuin uskonnollisina ja ennemmin kristittyinä kuin luterilaisina. Nuoret aikuiset eivät halua tehdä uskonnosta

instituutiota tai organisaatiota, sillä usko koetaan henkilökohtaisena. Kirkko ei houkuta nuoria aikuisia, sillä se mielletään jäykäksi ja vanhoilliseksi. Ylistyksestä ja itseään miellyttävästä musiikista haetaan voimakkaita uskonnollisia kokemuksia, mutta yhteisöön ei haluta sitoutua liian tiukasti. (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006, 4-5, 8.)

Globalisaation myötä monikulttuurisuus ja uskontojen vuoropuhelu ovat tulleet merkittäväksi osaksi suomalaista todellisuutta. Kansainvälisyys on osana nuorten aikuisten elämää. Suvaitsevaisuus on nuorten aikuisten keskeinen arvo ja kansainvälinen hätä koskettaa heitä (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006, 8, 24.). Monet järjestöt ja toimijat tarjoavat nuorille aikuisille erilaisia mahdollisuuksia lähteä maailmalle. Erilaisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi kielimatkat, vaihtopöytävuodet, vapaaehtoistyöt, Au Pair -työ tai muunlainen työ ulkomailla. Lisäksi osa muuttaa ulkomaille tarkoituksenaan jäädä sinne asumaan, mutta saatavatkin myöhemmin palata Suomeen. Yle uutisoi yli 15 000 Suomessa asuvan muuttaneen ulkomaille vuonna 2014. Suurin osa lähtijöistä olivat 25-34-vuotiaita. (Länkinen 2015.)

4 PALUUSOPEUTUMINEN

Ulkomaille lähdettyäessä osataan odottaa, että elämä on siellä erilaista. Sopeutumiseen annetaan aikaa ja kulttuurisokkiin osataan varautua. Sen sijaan kotimaahan paluu jää helposti vähemmälle huomiolle. Kuitenkin monet mieltävät kotimaahan paluun jopa haastavammaksi ja vaikeammaksi kuin ulkomaille sopeutumisen (Saviaro 2015, 11; Storti 2001, xiii – xiv, 2.) Salakka (2006, 50) kertoo Black:n & Gregersen (1998) tutkimuksesta, jossa 65% vastaajista koki kotimaahan sopeutumisen vaikeampana kuin sopeutumisen vieraaseen kulttuuriin. Ulkomailta uuden kulttuurin tapoja opetellessa ulkomaalainen saa helposti virheet anteeksi. Sama ei kuitenkaan päde kotimaassa, koska paikallisena pitäisi osata toimia oikein. Palaaja voi kokea olonsa toivottomaksi, avuttomaksi sekä irralliseksi kahden eri kulttuurin välillä. (Sivonen 2006, 4–7.)

Kulttuurisokista puhutaan, kun ihminen menee vieraaseen kulttuuriin. Kulttuurisokki tarkoittaa vaikeutta sopeutua vieraaseen kulttuuriin. Kulttuurisokki kuvataan yleensä U-käyrän muotoisella kuvaajalla, johon kuuluu kolme eri vaihetta. Aluksi on niin sanottu kuherruskuukausi, jolloin uusi kulttuuri viehättää ja erilaisuus nähdään innostavana. Sen jälkeen seuraa turhautumisvaihe, jossa uuden kulttuurin huonot puolet tulevat esiin ja erilaisuus alkaa ärsyttää. Turhautumisvaiheessa ihminen voi kokea voimakkaita tunteita kuten ahdistuneisuutta, masentuneisuutta sekä koti-ikävää. Lopuksi tulee elpymis- ja sopeutumisvaihe, jossa ymmärrys uudesta kulttuurista vähentää stressiä ja olo alkaa tuntua kotoisammalta. Paluusokilla tarkoitetaan koti- tai lähtökulttuuriin palatessa koettua kulttuurisokkia. Paluusokkia kuvataan W-kirjaimen mallisella kuvaajalla, jotta paluusokin ero kulttuurisokkiin huomioitaisiin. Yleensä paluusokkiin kuuluu enemmän nousuja ja laskuja ja se on kulttuurisokkia voimakkaampi. (Salakka 2006, 49; Saviaro 2015, 15; Sivonen 2006, 11.)

Paluusopeutumisen etenemisessä on eroja ja on muistettava, että jokainen ihminen on yksilö ja kokee asiat omalla tavallaan. Harva kokee uuteen kulttuuriin menon täysin käyrien kuvauksen mukaan. Toiset eivät koe paluusokkia välttämättä ollenkaan ja toiselle se voi iskeä heti alussa. (Salakka 2006, 50–51.) Sivonen

(2006, 11) kertoo Gary Weaverin vertaavan paluusokkia flunssaan, sillä paluusokkien oireet ovat toisiin paluusokkeihin verrattuna samantyyppisiä, mutta niiden etenemisissä on eroja, aivan kuten flunssilla. Flunssasta tai paluusokista, paraneminen ei takaa vastustuskykyä, vaan molemmat uusiutuvat otollisissa olosuhteissa. (Sivonen 2006, 11.)

Paluun kokeminen on hyvin yksilöllistä ja sopeutumiseen vaikuttavat lukuisat eri tekijät, kuten palaajan persoona, ikä, aiempi kokemus paluusta, ulkomailla olon kesto, paluuympäristön tuki, mistä tilanteesta kotimaastaan lähti ulkomaille sekä millainen tilanne on paluun hetkellä. Joku saattaa esimerkiksi lähteä jotakin tilannetta tai ihmissuhdetta pakoon. On merkitystä, palaako ulkomailla ollut sovittuna aikana vai joutuuko hän jostain syystä palaamaan odotettua aiemmin, esimerkiksi maan konfliktitilanteen takia. Mikäli kotiin palaaja ei noteeraa paluun merkittävyyttä tai jostain muusta syystä pysty aloittamaan valmisteluita jo ulkomailla ollessaan, tulee paluusta haastavampi. Lisäksi paluumatkan kestolla voi olla vaikutusta. Ennen matkat kestivät pidempään, joten ulkomailta palaavalla oli aikaa prosessoida muutos mielessään. Nykyisin pitkätkin matkat taittavat hetkessä lentokoneilla, joten elinympäristö voi muuttua hetkessä viidakosta suurkaupunkiin. (Sivonen 2006, 10–11, 30; Pirolo 2000, 34–39.)

Palusopeutumisen keston vaikuttaa se, kuinka pitkään on ollut poissa kotimaasta. Sen lisäksi on merkittävää, kuinka hyvin on sopeutunut kyseiseen kulttuuriin ja, kuinka paljon on itse muuttunut ulkomailla olon aikana sekä isäntämaan ja kotimaan ympäristön ja kulttuurien erojen suurus. Esimerkiksi kehitysmaista palaaminen on yleensä haastavampaa kuin toisesta länsimaasta. Siivosen (2006, 33) haastateltavat kertoivat toipuneensa pidempään kuukausia lyhyemmiltä matkoilta, joissa olivat eläneet paikallisten parissa jakaen arjen ilot ja haasteet heidän kanssaan, kuin pidemmiltä matkoilta, joissa olivat eläneet länsimaisemmissa olosuhteissa esimerkiksi hotellissa. (Sivonen 2006, 10, 32; Pirolo 2000, 34–39.)

Palusopeutumiseen vaikuttaa, kuinka on ollut yhteyksissä kotimaahan ulkomailla olon aikana. Jos kotimaan verkosto on päässyt osallistumaan matkaan sähköpostien, uutiskirjeiden tai nettipuheluiden myötä, on heidän helpompi ottaa

matkalainen vastaan. Läheisiltä saatu tuki ja se, että joku on valmis kuuntelemaan kotiin palanneen kokemuksia, on erittäin tärkeää. Lisäksi suhde omaan seurakuntaan on merkittävä. Jos lähetystyöntekijä kokee, että hänellä pitää aina mennä hyvin ja hän kokee paineita, ettei saa epäonnistua, voi omien vaikeuksien esiintuominen tuntua mahdottomalta, ja näin tuen saanti jää vähälle. (Pirolo 2000, 34–39).

Paluuseen liittyy yleensä ristiriitaisia *tunteita*. Samaan aikaan, kun läheisten jälleennäkemistä odotetaan, voi toisaalla joutua sanomaan hyvästit tärkeille ystäville. Ulkomailla ollessa, kotimaasta on voinut muodostua varsin positiivinen kuva, muistellessa sen parhaita puolia. Asioiden sujuvuus, raikas ilma, hiljaisuus ja tutut herkut viehättävät. Pian kuitenkin ulkomailta palannut huomaa, ettei kotimaan kulttuuri vastaakaan omia tottumuksia ja arvoja. Palaaja kokee hämmennystä ja ristiriitaisuutta, mitkä saattavat ilmetä aggressiivisuutena. Moni saattaa pelästyä aggressiivisuuttaan ja pyrkiä tukahduttamaan vihamieliset tunteensa, jotka muuttuvat helposti masennukseksi. (Sivonen 2006, 7–13)

Palaajasta saattaa tuntua, että seurakunta tai järjestö, jonka kautta hän oli ulkomailla, on unohtanut hänet, eikä enää välitä hänestä sen jälkeen, kun tehtävä kentällä päättyy (Pirolo 2000, 18). Pirolo (2000, 18) kertoo yhden lähetystyöstä palanneen yrittäneen itsemurhaa kärsiessään paluuvaikeuksista, kun seurakunnan pastorilla ei ollut sillä hetkellä aikaa tavata. Itsemurhaa yrittäneestä oli tunnut, ettei kenelläkään ole aikaa tai kiinnostusta hänelle. Paluusopeutuminen haastaa niin palaajan kuin hänen läheisensä määrittämään itsensä ja toisensa uudelleen. Ulkomailla tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet molempiin osapuoliin, joten heidän tulisi pohtia, mikä on säilynyt ja mikä muuttunut. Palaaja joutuu miettimään, mikä merkitys hänen kokemuksillaan on ja miten se saa näkyä ja vaikuttaa hänen elämässään. (Smith 2001, 305, Salakan 2006, 48 mukaan.)

Paluusopeutumisesta on joitakin *tutkimuksia* ja *opinnäytetöitä*. Nyman (2010) kehitti opinnäytetyönään purkuryhmän Kansanlähettyksen Kansainvälisyyslinjan ulkomaanjaksolta palanneille opiskelijoille. Ryhmien tarkoituksena oli mahdollistaa toisten samassa tilanteessa olevien tapaaminen, kokemusten jakaminen sekä tulevaisuuden pohtiminen. Palautteiden ja havaintojensa perusteella Nyman toteaa

purkuryhmät merkittäviksi ja on sitä mieltä, että palaajien vertaistuki ja asioiden prosessoinnin tukeminen ovat tärkeitä menetelmiä.

Heino (2011) käsitteli STS Vaihto-oppilasohjelmien kautta vaihto-oppilasvuodelle lähteneiden paluun kulttuurisokkia opinnäytetyössään. Heino selvitti asiakaskyselyllä paluun kulttuurisokin ilmenemistä käytännössä ja toteutti käyttökelpoisen julkaisun paluusta STS Vaihto-oppilasohjelmien tuleville vaihto-oppilaille. Asiakaskyselyyn vastasi 59 vaihto-oppilaista, joista melkein kaikki olivat kokeneet jonkinlaisia oireita paluunsa aikana. Vastajat toivoivat, että paluusopeutumisesta olisi enemmän tietoa, sillä osa ei tiennyt oireiden olevan osa paluusokkia.

Sivonen (2006) on toimittanut julkaisun FinnWID – naiset kehitystyössä ry -nimiselle järjestölle. Julkaisu käsittelee Suomeen paluuta kehitysmaissa asumisen jälkeen. Siihen on haastateltu yhdeksää kehitysyhteistyöstä Suomeen palannutta naista, joiden kokemuksia teos esittelee samalla, kun kertoo paluuseen vaikuttavista tekijöistä.

Pirola (2000) on koonnut kirjaansa lähetystyöntekijöiden tarinoita heidän kokemuksistaan kotimaahan paluusta. Paluun haastavuudesta kertoo se, ettei hän saanut monilta tarinaa kokemuksistaan. Lähetystyöntekijät kertoivat kokemustensa olleen niin rankkoja, etteivät he pystyneet kirjoittamaan niitä. Pirola (2000, 11–13) huomauttaa tarpeesta huomioida kotimaahan palaavia lähetystyöntekijöitä, sillä monet ovat olleet vuosia kotimaassaan pystymättä käsittelemään paluuseen liittyviä ongelmia.

Salakka, (2006) tutkii väitöskirjassaan, miten Suomeen palaavat lähetystyöntekijät tuottavat paluutaan ja paluusokkia koskevia merkityksiä tutkimushaastattelupuheessa. Salakka käsittelee lähetystyöntekijöiden paluukokemuksia paluusokkitutkimuksen kriisiteoreettisesta näkökulmasta.

Kaikkien edellä mainittujen opinnäytetöiden ja tutkimusten lähtökohtana on ollut vastata tarpeeseen tukea kotimaahan palaavia lähetystyöntekijöitä paremmin ja lisätä tietoisuutta paluun haasteista. Kaikissa teoksissa korostuvat paluun haastavuus sekä kokemus saadun tuen riittämättömyydestä.

5 LÄHETYSJÄRJESTÖ OPERAATIO MOBILISAATIO

Operaatio Mobilisaatio (*Operation Mobilisation*), eli OM, on kaikille kristityille tarkoitettu kansain- ja tunnustustenväläinen lähetysjärjestö, mikä tarkoittaa sitä, että OM:n toimintaan voivat osallistua eri kirkkokunnat ympäri maailmaa. OM:lla on toimintaa yli sadassa maassa ja yhdellä lähetyslaivalla, Logos Hopella. OM sai alkunsa vuonna 1957, kun yhdysvaltalainen George Verwer matkusti kahden opiskelukaverinsa kanssa Meksikoon mukanaan 15 000 espanjankielistä Johanneksen evankeliumia. Vuonna 1961 järjestö sai nimen *Operation Mobilisation*. Suomeen OM:n toiminta tuli ensikertaa 1965, kun Neuvostoliiton evankeliointi-matkalla autoon oli haettava varaosia suomesta. Samalla suomalaiset opiskelijat kuului- vat OM:n toiminnasta ja Suomeen perustettiin OM-rukouspiiri. Operaatio Mobilisaatio -niminen yhdistys perustettiin Suomeen 1977 ja se rekisteröitiin järjestöksi 1978 (Yritys ja yhteistietojärjestelmä i.a.; OM international i.a. A; OM Suomi i.a. B.)

OM on lähetys-, koulutus sekä kehitysyhteistyöjärjestö, jonka tavoitteena on motivoida, kehittää ja varustaa ihmisiä maailmaan evankelioimista varten yhdessä seurakuntien kanssa. OM:n tarkoitus on tukea jo olemassa olevien seurakuntien toimintaa sekä auttaa uusien seurakuntien perustamisessa - erityisesti saavuttamattomien ihmisryhmien keskuudessa. OM kannustaa ihmisiä osallistumaan lähetystyöhön rukoillen maailman puolesta, tukien toimintaa rahallisin avustuksin sekä lähtien ulkomaille. OM tarjoaa mahdollisuuksia osallistua viikosta useampaan vuoteen kestäville lähetysmatkoille (Omnivision 2013; OM Suomi i.a. C.)

OM järjestää muun muassa aktioita, vuosiohjelmia, työharjoitteluja, koulutusohjelmia sekä mahdollisuuksia pidempiaikaiseen työhön kotimaassa tai ulkomilla. Vuosiohjelmat tarjoavat mahdollisuuden lähteä lähetystyöhön 6–24 kuukaudeksi. Suurin osa vuosiohjelmiin lähtevät ovat 18–25-vuotiaita nuoria aikuisia. Viime vuosien aikana vuosiohjelmiin on lähtenyt Suomesta vuosittain noin 10-20 henkilöä. Vuosiohjelmia on tarjolla ympäri maailmaa. Jotkut ohjelmat sisältävät opetuslapseuskoulutuksen, jonka tarkoituksena on vahvistaa osallistujaa uskossa ja

opettaa tuntemaan Jumalaa paremmin. Monet ohjelmista etsivät osaajaa joihinkin tiettyihin tehtäviin kuten lastenhoitoon, tiedottamiseen, urheiluun ja taiteisiin. (OM Suomi i.a. F.)

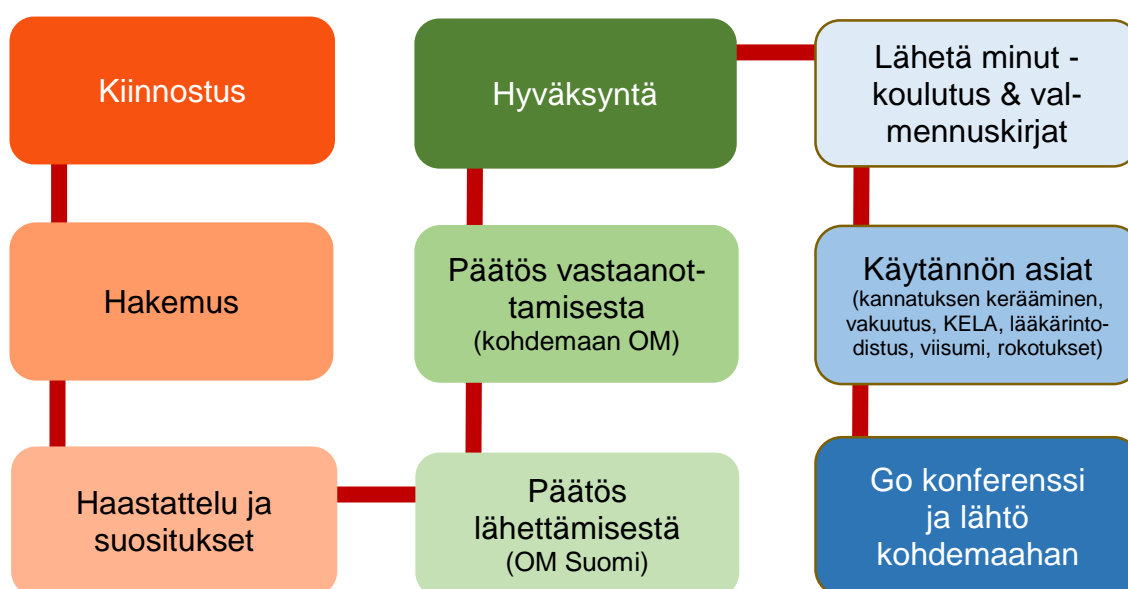
Vuosiohjelmaan osallistuva liittyy olemassa olevaan projektiin ja kansainväliseen tiimiin. Yleensä tiimit koostuvat monista kulttuureista ja eri kirkkokuntien edustajista, joita kuitenkin yhdistää usko kolmiyhteiseen Jumalaan, Jeesuksen ylösnousemukseen ja syntien sovittamiseen sekä Raamattuun Jumalan sanana (OM i.a. C). Yksi nuorten aikuisten suosituimpia ohjelmia on Logos Hope -niminen lähetyslaiva. Siellä työskennellään viitenä päivänä viikossa esimerkiksi keittiössä, konehuoneessa, kannella, kirjakaupassa tai siivoajana, ja yhtenä päivänä viikossa paikallisten parissa. Työ paikallisten parissa on monipuolista sisältäen esimerkiksi evankeliumin levittämistä sekä käytännön auttamista, kuten talojen kunnostusta, nälkäisten ruokkimista ja vedenpuhdistustarvikkeiden toimittamista. Laiva seilaa satamasta satamaan kiertäen ympäri maailmaa ja sen mottona on tuoda tietoa, apua ja toivoa. Siellä asuu lähes 400 ihmistä noin 60 eri kansalaisuudesta. (OM Ships international i.a.)

Lähtöprosessi OM:n lähetystyöhön alkaa hakulomakkeen täytöstä ja lähettämisestä, jonka jälkeen hakija kutsutaan OM:n toimistolle haastatteluun sekä psykologiin testeihin. Lähtijän on oltava seurakunnan suosittama ja lähettämä. Hänen on oltava vähintään 18-vuotias ja osattava englantia kohtalaisesti. Lähtijällä on oltava henkilökohtainen suhde Jeesukseen ja hänen tulee hyväksyä OM:n arvot ja visio. (OM Suomi i.a. D.)

Saatuaan haastattelusta ja testeistä hyväksynnän aloitetaan lähtövalmistelut yhdessä OM:n työntekijän kanssa. Valmisteluihin kuuluu yhteydenotto vastaanotettavaan kenttään sekä hyväksynnän saanti sieltä, oikean lähtöajankohdan valinta, lentojen varaaminen, rokotukset, matkavakuutukset ja muut käytännön valmistelut sekä valmistautuminen maan olosuhteisiin sekä työhön. Lisäksi lähtijän on osallistuva OM:n järjestämään Lähetä minut -koulutusviikonloppuun, jossa tutustutaan lähetystyön perusperiaatteisiin sekä OM Suomen henkilökuntaan. Lähetin on kerättävä niin hengellinen kuin taloudellinenkin tuki ennen lähtöä. Alle kuuden

kuukauden lähetystyöhön lähtöprosessi on suppeampi ja esimerkiksi Lähetä minut –koulutusviikonloppua ei tarvitse käydä. (OM Suomi i.a. E.)

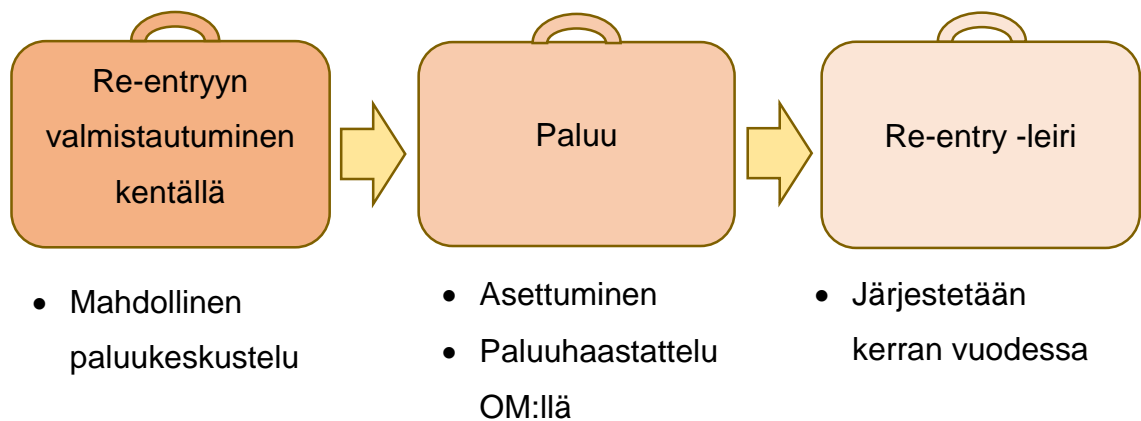
Ennen isäntämaahan saapumista useimmat vielä osallistuvat kansainvälisen Operaatio Mobilisaation järjestämälle Go-konferenssille, jossa eri maiden lähetit kokoontuvat yhteen saamaan valmennusta lähetystyöhön. Go konferenssin lisäksi isäntämaissa on yleensä jonkinlaista valmennusta uuteen kulttuuriin ja siihen sopeutumiseen. Lähtövalmisteluilla on tärkeä osa lähetysjakson sujumiseen ja sillä pyritään valmentamaan kulttuurisokkeja ja muita ongelmia varten. (OM international i.a. B.)

KUVIO 1. Lähtöprosessin eteneminen

Paluuvalmistelut aloitetaan jo kentillä, ennen paluuta kotimaahan. Paluuprosessista ei ole täysin yhtenäistä käytäntöä, vaan joillain kentillä paluuvalmisteluun voi kuulua pelkkä haastattelu, kun toisilla kentillä järjestetään paluuvalmennus. Lisäksi henkilöiden omista tavoista on eroja paluuseen valmistautuessa. Suomen toimisto lähettää kutsun paluuhaastatteluun hyvissä ajoin ennen Suomeen paluuta. Kutsun lisäksi vuoden 2016 keväästä alkaen palaajille lähetetään kotiin-palaajan pikaopas tukemaan paluuprosessia ja siihen valmistautumista.

Paluuhaastattelu on olennainen osa paluuprosessia. Haastatteluissa Operaatio Mobilisaation tavoitteena on auttaa palaajaa käytännön asioissa sekä kuunnella palaajan kokemuksia kentältä. Lisäksi palaajille järjestetään kerran vuodessa viikonlopun kestävä Re-entry –niminen leiri, jossa on mahdollista jakaa kokemuksia sekä ajatuksia muiden samassa tilanteessa olevien kanssa. Leirillä tarjotaan erilaisten opetusten, työskentelyjen ja pienryhmäkeskusteluiden lisäksi jokaiselle palaajalle mentori, jonka kanssa on mahdollista jutella puolesta tunnista tuntiin. Lisäksi jokaiselle palaajalle annetaan tilaisuus kertoa omasta matkastaan ja kertoa, miten Jumala on toiminut hänen kanssaan ja samalla saada rohkaisua muiden kertomuksista. (Operaatio Mobilisaatio Ry. i.a.)

KUVIO 2. Paluuprosessin eteneminen

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

6.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Operaatio Mobilisaation (OM:n) kautta vuosiohjelmiin osallistuneiden 18–25 –vuotiaiden nuorten aikuisten kokemuksia Suomeen paluusta ja OM:ltä saadusta tuesta. Tavoitteena on etsiä keinoja nuorten aikuisten tukemiseksi paluuprosessissa. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat seuraavat:

- 1) Millaisia kokemuksia nuorilla aikuisilla on Suomeen paluusta
- 2) Miten lähetyskentällä on valmistettu Suomeen paluuseen?
- 3) Millaiseksi haastateltavat kokevat OM:ltä saadun tuen?
- 4) Miten paluussa voidaan tukea silloin, kun nuori aikuinen palaa juuri ennen tai jälkeen Re-entry -leirin?

6.2 Opinnäytetyöhön osallistujat ja aineiston keruu

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus soveltuu opinnäytetyöhön, sillä sen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa ja siinä suositaan ihmisiä tiedon keruun instrumentteina, mittausvälineiden sijaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija ei testaa hypoteeseja tai teoriaa, vaan lähtökohtana on aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, jossa tutkittavan näkökulmat halutaan tuoda esille. (Hirsjärvi 2012, 161–164.)

Tiedonhankintamenetelmäksi valittiin teemahaastattelu, sillä sen katsottiin soveltuvan opinnäytetyöhön parhaiten. Haastattelu on joustava menetelmä, mikä sopii lukuisiin erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelutilanne tarjoaa mahdollisuuden suunnata tiedonhankinta siihen hetkeen, mikä mahdollistaa lisäkysymyksien esittämisen, vastausten syventämisen sekä tunteiden ilmaisun. (Hirsjärvi & Hurme 2000,48.)

Teemahaastattelusta puuttuu strukturoidulle lomakehaastattelulle ominainen kysymysten tarkka muoto ja järjestys, mutta se ei ole täysin vapaa niin kuin syvähaastattelussa. Haastattelija on selvittänyt haastatteluun liittyviä kokonaisuuksia, rakenteita ja prosesseja, joiden perusteella haastattelija tekee haastattelurungon. Oleellisinta teemahaastattelussa on se, että haastattelu etenee näiden ennalta määriteltyjen teemojen varassa. Haastattelijan on kuitenkin oltava avoin uusille asioille, jotka ovat haastateltavalle merkittäviä. Teemahaastattelun metodi vapauttaa haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavan äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 48.)

Pyrin miettimään teemahaastattelurungon (LITE 1) huolella, jotta saisin haastattelussa käsiteltäviä tutkimuskysymysten kannalta oleelliset asiat. Käytin teoriaosuuden tietoa muodostaessani haastattelun teemoja ja täydensin niitä vielä ensimmäisen haastattelun perusteella. Pyrin haastatteluissa muodostamaan kysymykset niin, etten johdattele vastauksia. Pyrin esimerkiksi välttämään -ko ja -kä kysymyksiä ja kysymyksiä, joihin voi vastata kyllä tai ei. Taustatietojen jälkeen kysyin ensin yleisen kysymyksen, miten paluu oli koettu, minkä jälkeen tein tarkentavia kysymyksiä aiheiden mukaan.

Hirsjärvi & Hurme (2000, 48) muistuttavat Tutkimushaastattelu -kirjassaan, että tutkimuksen suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon kielelliset seikat, sillä jopa yksinkertaisissa ilmauksissa saattaa ilmetä epäselvyyttä. Olin varautunut tekemään tarkentavia kysymyksiä, mikäli vaikuttaa siltä, ettei haastateltava ymmärrä kysymystäni, tai itse en ole varma, mitä haastateltava vastauksella tarkoittaa. Koin sen hyödyksi, että minulla oli itselläni kokemusta OM:n toiminnasta ja termistö oli tuttua.

Haastatteluiden *kohderyhmäksi* määriteltiin OM:n lähetystyöstä palanneet nuoret aikuiset, jotka ovat olleet 18–25 –vuotiaina vähintään puolen vuoden pituisen ajan ulkomailla. Tavoitteena oli haastatella neljästä kuuteen nuorta, jotka ovat olleet kentällä yksin eli eivät perheensä tai kumppaninsa kanssa. Pyrkimyksenä oli tavoittaa erilaisilla kentillä olleita, jotta tutkimus antaisi monipuolisemman kuvan paluuseen valmistautumisesta kentältä.

Opinnäytetyöhön haastateltiin yhteensä viisi nuorta aikuista, joista neljä olivat naisia ja yksi mies. Haastatteluun osallistuvien määrä oli pieni, ja sen takia tuloksia esittäessäni olen jättänyt lainauksien koodin pois, tunnistettavuuden välttämiseksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kohdejoukkoa ei valita satunnaisotoksin vaan tarkoituksenmukaisesti ja huolella miettien, ketkä voisivat soveltua tutkimukseen parhaiten (Hirsjärvi 2012, 164). Haastatteluihin parhaiten soveltuvat henkilöt mietittiin yhdessä työelämätahon kanssa. Tavoitteena oli tavoittaa eri kentillä olleita nuoria aikuisia, jotka ovat olleet eri pituisia aikoja ulkomailla. Valinnassa huomioitiin haastateltavien takaisintuloaika. Haastateltaviksi ei haluttu henkilöitä, joiden paluusta on kulunut liian pitkä aika, mutta samalla huomioitiin, etteivät haastateltavat olisi vasta palanneita, jolloin heidän paluuprosessinsa olisi vielä kesken. Parhaaksi ajaksi katsottiin vuosi tai puolitoista vuotta, mutta siitä jouduttiin joustamaan kumpaankin suuntaan, koska nuoria aikuisia, jotka täyttävät muut kriteerit, ei ollut tarpeeksi. Haastatteluun ei valittu haastattelijalle läheisiä henkilöitä.

Yhtä henkilöä ei tavoitettu, sillä puhelinnumero osoittautui vääräksi, eikä häntä tavoitettu Facebookinkaan kautta, mutta kaikki tavoitetut henkilöt suostuivat haastatteluun mielellään. Haastatteluihin osallistuville kerrottiin, että haastatteluja käytetään opinnäytetyössä, joka julkaistaan Internetissä. Haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella (LIITE 2). Äänitteiden kestot vaihtelivat 20 minuutista 50 minuuttiin ja litteroituja tekstisivuja tuli 33 fontilla Arial, fonttikoolla 12 ja Diakonia-ammattikorkeakoulun virallisilla Word-asetuksilla.

6.3 Aineiston analysointi

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja kuvataan sen mukaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 164). Laadullisen aineiston käsittelyssä voidaan käyttää erilaisia tutkintamenetelmiä. Yleensä teemahaastattelun avulla kerätty aineisto on runsas sillä, mitä syvempi dialogi on ollut, sitä rikkaampi materiaalista tulee. Laadullisen aineiston esittämisessä aineisto säilyttää sanallisensa muotonsa ja näin analysointi tapahtuu aineiston kontekstissa. Yhtä

oikeaa analysointitapaa ei ole, vaan analysointitekniikat ovat moninaisia. Haastattelun analysointitapaa on hyvä miettiä jo aineistoa kerätessä, niin sitä pystyy käyttämään hyödyksi jo haastattelua suunnitellessa ja purkaessa, näin myöhempi työ helpottuu. Tiedon kerääjä voi jo haastattellessaan tehdä havaintoja ilmiöistä, niiden yleisyydestä, toistuvuuden, jakautumisen ja erityistarpeiden perusteella. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 135–136.)

Opinnäytetyön aineiston purussa käytettiin peruslitterointia. Litteroinnissa jätettiin kysyjän myötäily pois, mikä oli usein osittain päällekkäin haastateltavan puheen kanssa. Myös kontekstiin liittymätön keskustelu jätettiin pois, mutta sen sijaan merkitykselliset tunneilmaisut kuten nauru ja äänen korottaminen sekä merkitykselliset tauot kirjattiin. Täytesanat kirjattiin, sillä ne kuvasivat haastateltavien tilannetta ja hankaluutta vastata joihinkin kysymyksiin. Kahden sanan välissä oleva = -merkki tarkoittaa sitä, että toinen sana aloitettiin heti toisen perään ilman taukoa. Tuloksia esittäessä keskeneräinen lause on ilmoitettu kahdella lyhyellä viivalla --.

Litteroinnin jälkeen kävin aineiston läpi moneen kertaan poimien sieltä teemojen mukaisia asioita. Teemat muodostin teemahaastattelurungon mukaisesti (LIITE 1 ja 3). Säilytin haastatteluiden alkuperäiset tiedostot ja kopioin poimintani uusiin tiedostoihin. Loin neljä tiedostoa: paluuprosessi, paluuta edesauttavat tekijät Suomessa (ei OM), paluuvaikeudet kentällä ja OM Suomen tuki. Teemojen alaisuuteen keräsin haastattelurungon mukaisia aiheita ja asioita, jotka olivat nousseet haastatteluissa yleisesti esille. KUVIO 3 esittää aiheet, jotka pilkkovat isommat teemat pienempiin.

KUVIO 3: Teemoittelun aiheet

Haastattelut tuottivat paljon tietoa, joten oli selkeämpi esittää ne kahdessa erillisessä luvussa. Toinen pääluvusta muodostui nuorten aikuisten paluuprosessista. Siihen yhdistettiin teemat: paluuprosessi ja paluuta edesauttavat tekijät. Tosin aineistosta kävi ilmi, ettei perhettä, ystäviä ja seurakuntaa pysty suoraan määrittämään paluuta edesauttaviksi tekijöiksi, joten se muutettiin muiden rooliksi paluuprosessissa. Ystävistä ei ollut tarpeen kirjoittaa omaa alalukua, vaan se yhdistettiin muihin aiheisiin, Sen sijaan uudeksi teemaksi tuli yksinäisyys, koska se korostui jokaisessa haastattelussa. Toinen pääluku käsitteli kokemuksia OM:n tuesta ja siihen yhdistettiin niin paluuvalmistelut kentällä kuin OM Suomen tuki. LIITE 3 havainnollistaa teemoittelun aiheiden yhdistymistä ja tutkimustulosten jaottelua ja LIITE 4 sisältää esimerkkejä aineistosta.

7 NUOREN AIKUISEN PALUUPROSESSI

7.1 Yleiset kokemukset paluusta

Kaksi haastateltavista ehtivät olemaan noin puoli vuotta Suomessa ennen haastatteluja, yksi vuoden ja kaksi lähes kaksi vuotta. Kolme haastateltavista olivat kaksi vuotta pois Suomesta ja kaksi noin puoli vuotta. Heistä toinen lähti Suomeen palattuaan vielä kolmeksi kuukaudeksi Logos Hope -laivalle. Hänen lisäksi kaksi muuta haastateltavaa olivat laivalla, kaksi olivat Afrikassa, toinen Etelä-, toinen Pohjois-Afrikassa, ja yksi oli Lähi-Idässä. Logos Hope -laivalla olleista valittiin kaksi haastateltavaa, sillä se on yleisin kenttä, mihin nuoret aikuiset menevät OM:n kautta. Yksi haastateltava kertoi kasvaneensa lähetyslapsena hänen vanhempien tehden lähetystyötä, joten hänellä oli aiempaa kokemusta paluusta.

Suomeen paluu miellettiin kokonaisuudessa laajaksi kokemukseksi ja siihen sisältyi monia eri tuntemuksia. Paluuseen liittyi monesti uuden odotus, opiskeluiden aloittaminen sekä jälleennäkemisen riemu perheen ja ystävien kanssa, mutta samalla muutosten ja jäähyväisten vaikeus.

Se, et pitää tulla taas uuteen paikkaan ja uusiin asioihin, ni tietää sen, et on olemassa kaks eri maailmaa.

Ihmiset tietenkin vaihtu mun ympäriltä. Erilainen elämänrytmi. Tolla-siin laajoihin kysymyksiin on mun mielestä vaikee vastata. Jos nyt jotakin yleistä haluu sanoo, ni just ehkä toi elämänrytmi korostuu.

Elämä Suomessa on erilaista kuin kentällä. Haastateltavat kuvasivat, kuinka Suomessa ihmiset ovat enemmän aikataulutettuja, koulun palautuspäivät stressaavat, eikä hengelliselle hiljentymiselle tunnu olevan niin paljoa aikaa kuin kentällä. Erilainen elämänrytmi näkyy arkisissa asioissa, kuten kauppojen aukioloajoissa, julkisten liikennevälineiden toiminnassa sekä ilman lämpötilassa.

Kentän erilainen elinympäristö muuttaa arvoja ja elämäkatsomusta. Haastateltavat kertoivat oppineensa katsomaan maailmaa uudella tavalla.

Kaikki ei nää sitä, kuinka paljon meil on. Mulle oli tosi kova sokki se, et suomalaiset ei arvosta yhtään sitä kaikkee, mitä meil tääl on. Mä olin silleen, et mä saan kraanasta puhdasta vettä, mitä mä voin juoda, et se oli mulle sellanen, mistä mä varmaan puhuin tunteja kaikkien kanssa. Puhdasta vettä! Ja me viel vedetään sitä puhdasta vettä joku 6 litraa aina, kun me huuhdellaan vessa.

Osa haastateltavista kertoi turhautuneensa siihen, kuinka pinnallisten asioiden ympärillä heidän läheistensä elämä pyörii ja he kipuilivat länsimaiseen elämäntapaan sopeutumisessa.

Haastateltavat kuvasivat kokemuksiaan vuosiohjelmissa kasvattaviksi. He kokivat lähetyskentän tarjonnan hyvän ympäristön kasvulle kohti aikuisuutta. Haastateltavat kertoivat oppineensa itsestään, omasta jaksamisestaan, elämisestä kansainvälisessä tiimissä, stressin ja väsymyksen hallinnasta ja itsensä motivoimisesta vaikeina hetkinä. Yksi haastateltava kertoi saaneensa itseluottamusta johtotehtävien vastuiden kautta ja sitä kautta oppi olemaan rennompia ja avoimempia. Lisäksi haastateltavat oppivat uskosta ja Jumalasta.

Haastateltavat kertoivat sen olleen haastavaa, kun heidän läheisensä olettivat heidän olevan samanlaisia kuin ennenkin.

”Se isoin juttu oli ehkä se, että tuntu, et oli ite muuttunut tosi paljon sen 6 kuukauden aikana. Sit yhtäkkii tulikin takasin siihen vanhaan ympäristöön, missä ympäristö olettaa, että mä oon se sama vanha XXX (Haastateltavan nimi), vaikka itte oli sisäisesti muuttunut tosi paljon. Ni oli jotenki sen kaa semmosta kipuilua ja taas niinku itsensä etsimistä uudelleen, ku tuntu et siellä kentällä oli ollu ihan niinku vedetty palasiks ja sit piti koota itensä tai kuka mä olin täällä, ja sit taas ku tuli tänne, ni tuntu et se oli paljon vaikeampi, ku oli tota, oli vanha ympäristö, ja itte oli muuttunut”

Osa kertoi yrittäneensä täyttää läheistensä odotukset, yrittämällä olla samanlainen kuin ennen kentälle lähtöä. Se ei kuitenkaan onnistunut. Yksi haastateltava kertoi ymmärtäneensä, että palaajan on muodostettava oma identiteetti uudelleen.

Muutos aina sattuu. Ni sen ekat kuukaudet yritti vähän olla se ihminen, ku oli aikasemmin, ku lähti. Mut se kaatu kasaan ja samoin se

mikä oli kentällä, ni kaatu kasaan. Ni tajus sen, et pitää ottaa molemmat puolet, tai sit vaan silleen muodostaa uus itsensä sen takii, koska et sä nyt ihan kokonaan muutu, mut silleen, et oot oikee ihminen oikeeseen aikaan. Sitä ei ihmisille kerrota. Se helpottais tosi paljon, jos tietäis sen, et miks sen paluusokin käy läpi.

Suomen kieli aiheutti monelle paluun alkupuolella haasteita. He kertoivat puhuneensa suomen ja englannin sekoitusta, mikä hämmensi esimerkiksi heidän koulukavereitaan. Osa käytti englanninkielisiä sanoja haastattelun aikana, kun ei muistanut joitain sanoja suomeksi. Toiset taas olivat iloisia siitä, että saivat puhua äidinkieltään.

Se, et saa puhua suomen kieltä ni on mulle etenkin tosi tärkeitä. Tuntuu, et se oli aika merkittävää.

Haastateltavat olivat lähtökohtaisesti tyytyväisiä, että he ovat Suomessa. Toiset kaipasivat kentälle enemmän, kun taas toiset olivat sitä mieltä, ettei kaipuuta kentälle juurikaan ollut. Vaikka Suomeen palattiin tyytyväisin mielin, oli lähteminen kentältä vaikeaa ja paluu raskasta. Jokainen haastateltava kuvasi paluuseen liittyviä haasteita. Haasteita tuottivat muun muassa kulttuurin muuttuminen, elämäntilanteen muutos, kuten muutto uudelle paikkakunnalle ja koulun aloitus, oma kasvu kentällä, itsensä etsiminen sekä yksinäisyys. Neljä haastateltavaa kertoivat ikävöivänsä elämää kentällä ja siellä saatuja ystäviä. He korostivat erityisesti ihmisten taakse jättämistä vaikeimmaksi osaksi paluuta.

Ei ehkä niinkään niihin maihin tai siihen elämään siellä niin hirvee ikävä. Mut niihin ihmissuhteisiin, joita mul oli siel.

Tosi kiva nähdä kavereita ja näin, et onhan se surullinen vaihekin, kun pitää jättää taakse ne toiset kaverit ja toinen elämäntapa, ni käydä suruakin läpi. Olin kuitenkin innoissani tulevaisuudesta, koska mä tiesin, minne oon menossa ja se on semmoista, mistä tykkään.

7.2 Opiskelu: Unelma ja haaste

Jokainen haastateltava tiesi kentältä lähtiessään, mitä he tulevat Suomessa tekemään. Heillä oli jotain, mitä odottaa, ja se auttoi heitä lähtemään kentältä sovitun ajan päätyttyä. Osalla koulu alkoi tai jatkui saman tien, osalla oli parin kuu-kauden väli ennen kuin he aloittivat koulun. Haastateltavat olivat kiitollisia opiskelupaikoistaan ja muutama kertoi, tyytyväisenä asunnon järjestyneen jo kentällä ollessaan.

Suurin osa haastateltavista oli ollut kentällä 19–21 vuotiaina, jolloin Suomeen palattuaan, he aloittivat uudessa koulussa uudella paikkakunnalla. Vaikka haastateltavat olivat iloisia opiskelupaikoistaan ja kokivat niiden olevan kutsumuksensa, jokainen heistä kuvasi koulun aloitusta rankaksi ja muutoksia suuriksi.

Ja sit kun alko koulu, ni mä muutin ihan uuteen paikkaan - ilman, et mä tunsin ketään, ja uuteen kouluun. Se oli ihan mielenkiintoista ja se oli aika rankkaa aikaa. Se oli tosi rankkaa aikaa.

Yksi haastateltava pohti, ettei osaa sanoa, mitkä vaikeuksista johtuivat paluusta, ja mitkä koulun aloituksesta ja muutosta toiselle paikkakunnalle. Hän miettii, olisiko paluu ollut erilainen, jos hän olisi palannut kotiinsa samaan tilanteeseen, mistä lähti. Toinen haastateltava pohti jokaisen muutoksen - kentältä lähtemisen, muuton uudelle paikkakunnalle ja koulunaloituksen - olevan itsessään haastavia, mutta raskaimmaksi sen teki, kun kaikki muutokset tulivat samaan aikaan. Se oli hänestä liikaa.

Haasteiden keskellä osa haastateltavista kertoi kyseenalaistaneensa kutsumuksensa ja miettineen opiskelupaikan vaihtamista. Yksi haastateltava kertoi, kuinka oletti pitävänsä uudesta koulusta ja opiskelupaikkakunnasta, muttei kokenutkaan kuuluvansa joukkoon. Alkuun hän koki olevansa muita huonompi ja alkoi epäillä, onko hän ihan väärällä alalla. Opettajalta saatu palaute kuitenkin muutti tunte- muksia ja auttoi olemaan kiitollinen vaikeistakin ajoista.

Pettymys oli aika suuri, mul oli jotenkin aika suuret odotukset sitä varten, et Jumala on mulle kertonut niin vahvasti, et mä oon sut saanut tähän kouluun -- Sit mä tuun takasin ja sit mä jotenkin oletin,

et mä tuun tykkää siitä ja kaikki vaan loksahda paikalleen. Mut sit se ei vaan mennyt niin.

Kaksi haastateltavaa olivat lähteneet kesken opintojen, 23–24-vuotiaina, kentälle, jolloin he palasivat tuttuun kouluun, mutta heidän opiskelutoverinsa olivat osittain vaihtuneet. Toinen heistä kertoi, että jotkut hänen opiskelukaverinsa lähtivät vaihto-oppilaiksi tai töihin samaan aikaan kuin hän lähti kentälle, mutta useimmat olivat kuitenkin häntä pidemmällä opinnoissaan. Toinen haastateltava kuvaa paluuta kouluun surullisesti naurahtaen ironiseksi:

Sit se oli myös siinä vaiheessa se opiskelu: Oli niinku paljon yksinäisempää=itsenäisempää, ku se oli loppuvaihe. Ku taas ne ensimmäiset vuodet oli tosi semmosta sosiaalista, Ni ehkä seki sit oli vaikeeta, ku oli yksinäinen olo. Ni ehkä se niinku, en oo elämässäni ollu koskaan niin yksinäinen, ku silloin ku mä palasin kentältä Suomeen kaikkien rakkaiden pariin, ni silloin mä olin kaikist yksinäisin ikinä.

7.3 Yksinäisyyden korostuminen

Haastateltavista tuntui, etteivät ihmiset Suomessa ymmärtäneet heidän kokemuksiaan. Moni koki olonsa ulkopuoliseksi ja kaipasi kuuntelijaa tai seuraa. Kaverit Suomessa eivät ymmärtäneet minkälaista kentällä oli ollut, ja haastateltavista tuntui, ettei ihmisiä kiinnostanut kuunnella heidän kokemuksiaan. Se harmitti haastateltavia, sillä kentällä vietetty aika oli heille iso kokemus ja muutti heitä ja heidän maailmankatsomustaan.

Se oli jotenkin hassua, et ite oli kokenut ja nähnyt niin paljon kaikkea ja sit ihmiset vaan kysy, et "Oliko hyvä reissu? Millainen sää? Okei", että ei sen enempää.

Haastateltavat asuivat kentillä eri maista tulleiden lähetystyöntekijöiden kanssa ja elivät näin muiden kristittyjen parissa tiiviinä yhteisönä. Yksi haastateltava kuvasi tätä kuplaksi, mikä puhkesi hänen aloittaessaan yliopistossa.

Tuntui, et ois juossut päin seinää, et se oli ehkä jotenkin niin iso muutos. Oli vähän sellaisessa kuplassa siellä OM:n jutuissa ja sit menee yliopistoon. Se oli kyllä aika haastavaa.

Toinen haastateltava kertoi pettyneensä, kun hänen huonetoverinsa oli vaihdossa, minkä takia haastateltava joutui asumaan yksin puoli vuotta. Se oli hänelle rankkaa sen jälkeen, kun oli asunut kentällä jatkuvasti ihmisten keskellä.

Et et mä oon ihan yksin, ihan yksin, tuntemat=sellases kaupungissa, missä mulla ei oo ystäviä, sukulaisii joo, mut ei ystäviä. Ja sit sen jälkeen kun sä oot asunut neljän tytön kaa 2 vuotta, ni tuntu aika yksinäiseltä.

Jokainen haastateltava kertoi kokeneensa olonsa yksinäiseksi palattuaan. Osa oli pelännyt koulun alussa olevansa koko opiskeluaian yksin. Haastateltavat toivoivat, että olisivat tunteneet uudelta paikkakunnalta jonkun, joka ymmärtäisi heidän tilannettaan. Jotkut haastateltavat kokivat uusiin ihmisiin tutustumisen rasakaaksi, sillä olivat kentällä olleet ihmisten ympäröiminä.

Mä muistan, et mul oli ihan sellainen olo, et mä en jaksa enää tutustuu ihmisiin, et ku oli koko ajan tutustunut uusiin ihmisiin, ni must tuntu et tuli semmoinen kiintiö täyteen, et nyt mä en jaksa.

Suurin osa haastateltavista kertoi kokeneensa itsensä ulkopuoliseksi koulussa. He kokivat, etteivät heidän koulukaverinsa ikinä ymmärtäisi, miksi he käyttivät 6–24 kuukautta elämästään työskennelläkseen ilmaiseksi lähetystyöntekijöinä. Haastatelluissa nousivat esiin koulukaverien, ystävien ja perheenjäsenten erilaiset arvot ja käsitys uskosta. Samalla korostui uskovien ihmisten tuki.

Sit yritti selittää niille koulukavereille, ni ei niit kiinnosta: ”Et aijaa, joku lähetystyö, et sä oot vähän outo.” Et ei ne välttämättä koskaan tulis tajuamaan samal tavalla, koska ei niil oo suhdetta Jumalaan.

Eräs haastateltava kertoi kokeneensa Suomessa alemmuuden tunnetta, kun kiipuli sen kanssa, että mistä voisi puhua ja miten. Kentällä hän oli valmis kertomaan Jumalasta avoimesti kaduilla ja koki Suomessa riittämättömyyden tunnetta, kun ei osannutkaan puhua uskosta.

7.4. Perheen rooli paluussa

Oltuaan pitkään ulkomailla, nuoret aikuiset odottavat jälleennäkemistä perheidensä kanssa. Perhe koettiin rakkaaksi ja perheenjäsenten tuki miellettiin tärkeäksi. Joitakin haastateltavia jännitti, miten heidän perheensä osaa ottaa heidät vastaan. Odotukset olivat korkealla, ja pettymys koettiin suureksi, jos ne eivät täytyneetkään. Yksi haastateltavista pohtii äitinsä kokeneen paluusokin, kun tämän lapsi oli tullut takaisin.

Tosi iloinen siitä, et sain nähdä perheen, koska ne on mulle tosi tärkeitä. Niin tosiaan oli kiva nähdä heitä.

Mua huolestutti kaikist eniten, miten mun äiti ottaa mut takas. Mun muut sukulaiset ei oo uskovaisii, ni sit mulle oli tosi tärkeä, et äiti sentää ymmärtäis. -- Et pari ekaa päivää mä vaan itkin, koska mun äitillä oli kans tapahtunut niin paljon kaikkee, et hän halus kertoa ne mulle. Et se oli sen omaa monologii, sen jälkeen, ku mä olin tullu takas. Mä en enää kestänyt. Mun oli vaan pakko itkee.

Ne nuoret aikuiset, joiden perheenjäsenillä oli itsellään jonkinlaista kokemusta lähetystyöstä ulkomailla, kokivat perheenjäsentensä ymmärtävän heitä. Yksi haastateltava kertoi sen auttaneen todella paljon, kun hänen vanhemmillaan on kokemusta OM:n työstä.

Ne ties sen maailman, ne ties sen kuinka iso kokemus se oli ja kuinka mahtavaa se on ja ties ihmisiäkin.

Sen sijaan haastateltavat, joiden vanhemmilla ei ollut omaa kokemusta lähetystyössä olemisesta tai ulkomailla asumisesta ja sieltä palaamisesta, kertoivat, että heidän vanhemmillaan oli vaikeuksia ymmärtää heidän tilannettaan. Kuitenkin jokainen heistä huomautti arvostavansa perheensä tukea ja ymmärrystä matkoja kohtaan.

Yksi haastateltava pohti perheensä olleen todella viisas sanoessaan hänelle suoraan, etteivät pysty täysin ymmärtämään, miltä hänestä tuntuu, mutta olivat silti valmiita kuuntelemaan. Toinen haastateltava sen sijaan harmitteli, ettei hänen

perhettään tuntunut kiinnostavan hänen tarinansa tai kuvansa. Hän kertoi ärsyyntyneensä ihmisiin, kun tuntui, ettei ketään kiinnostanut muu kuin kentällä ollut sää. Hän toivoi jonkinlaista ohjeistusta perheenjäsenille lisäämään ymmärrystä:

Mä oon just miettinyt, et pitäiskö olla joku ohjeistus lähetystyössä olevan perheelle tai jotenkin. Jotain, minkä vois näyttää, et lukekaa toi, ni te ymmärrätte.

7.5 Seurakunta ja kristittyjen merkitys

Haastateltavat kertoivat hengellisyyden harjoittamisen olleen kentällä osana arkirytmää. Aamuisin oli yhteisiä hartaushetkiä ja niiden lisäksi aikaa hiljentyä itsekseen. Logos Hope laivalla oli aamuhartauksien lisäksi kerran viikossa ylistysilta, rukousilta ja messu. Suomessa hiljentymiseen ei ole samalla tavalla varattu aikaa ja haastateltavat kertoivatkin sen vähentyneen verrattuna kentällä oloon.

Joka aamu herättiin kuudelta, oli yhteinen hartaus ja sen jälkeen ehti joku reilu tunti omaa hiljentymisen aikaa Jumalan kanssa. Niin, ni se oli joka arkipäivä, ni olihan se, se oli tosi merkittävää mulle siellä ja sit ku ei sitä ihan samalla tavalla tai samassa määrin Suomessa silleen tehnyt. Mut siis kuitenkin oli siel kentällä niin oppinut siihen, että kyl sit Suomessakin, et ei jäänyt silleen kokonaan.

Eräs haastateltava kertoi, ettei pitkien koulupäivien jälkeen aikaa jäänyt läksyjen jälkeen rukoukselle ja Raamatun lukemiselle kuin ainoastaan hetki aamuisin. Hän harmitteli, että kiireen ja väsymyksen takia hengellinen ravinnon saanti lopahti paluun alkuvaiheissa ja tilanne muuttui vasta lukukauden päätyttyä, kun oma aika ja energia riittivät paremmin.

Palattuaan haastateltavilla oli erilaisia kokemuksia seurakunnistaan. Osa oli pettynyt omaan seurakuntaansa ja sieltä saatavaan tukeen. Toiset olivat todella tyytyväisiä seurakuntansa vastaanottoon. Osa arvosti suuresti sitä, että pääsivät kertomaan matkastaan, osa taas joutui itse näkemään paljon vaivaa sen eteen. Yksi haastateltava järjesti itse seurakunnassaan illan, johon tuli noin 30 ihmistä kuuntelemaan hänen kokemuksistaan. Hän kuului isoon seurakuntaan ja koki, ettei kaikkia siellä kiinnosta hänen kokemuksensa, joten hänen ei kannata kertoa matkastaan yleisen illan tai messun yhteydessä. Eräs haastateltava ei halunnut

ollenkaan kertoa kokemuksistaan seurakunnassa, koska ei tykkää esillä olostakaan, mutta mietti myöhemmin, että se olisi voinut olla kannattavaa, niin ihmiset olisivat tietäneet hänen palanneen.

Monilla yhteys entiseen seurakuntaan väheni muuton yhteydessä uudelle paikkakunnalle ja oman seurakunnan löytäminen tuntui vaikealta.

Mä oon vähän seilannut tai seilasin tosi monissa eri paikoissa, mutta tuntui vaikeelta löytää sit semmoista, mihin sitten asettuis käymään.

Käynnit eri seurakunnissa koettiin kuitenkin positiivisina ja niiden ajateltiin tukevan hengellisesti. Esimerkiksi yksi haastateltava kertoi saaneensa paljon tukea, rukousta ja prosessointiapua eri seurakunnissa käydessään. Sen sijaan yksi haastateltava kertoi pettyneensä uuden paikkakunnan seurakuntaan. Seurakunnasta ei löytynyt samanikäisiä, joilla olisi sama elämäntilanne.

Yhdellä haastateltavista pysyi yhteys omaan seurakuntaansa tiiviinä. Hän kertoi olettaneensa ennen paluuta, ettei monellakaan kaverilla olisi aikaa nähdä hänen palattuaan. Sen sijaan hän ajatteli seurakunnassa monen näkevän häntä mielellään. Hän kertoi odotustensa täyttyneen, kun hänen käydessään seurakunnassa monet tulivat tervehtimään ja kyselemään kuulumisia. Hänestä oli hienoa päästä seurakunnassa juttelemaan ihmisten kanssa ja kertomaan omista kokemuksistaan.

7.6 Vertaistuen tärkeys

Aiemmin tuloksissa on kerrottu, kuinka haastateltavat harmittelivat, etteivät ihmiset ymmärrä heidän kokemuksiaan tai osaa kysellä heidän kuulumisiaan. Läheinen tai tuttava, jolla on itsellään samankaltaisia kokemuksia ulkomailla asumisesta ja sieltä palaamisesta, osoittautui tärkeäksi. Jokaisella haastateltavalla oli Suomessa vähintään yksi läheinen, jolla oli kokemuksia lähetystyöstä ulkomailla, kuten perheenjäsen, ystävä tai toinen suomalainen, joka oli ollut samaan aikaan kentällä ja palannut samoihin aikoihin.

No oli mul joku semmonen, joka oli ollut lähetyslapsena. Ainakin sen kaa, ku puhu, ni se autto. Selkeesti sit hakeutu semmosten ihmisten seuraan, ku tuli takasin, et sellasten, ketkä oli ollut jossain kentällä just kavereista, ni sit ties, et niil oli ollu jotain semmosta kosketuspintaa asiaan.

No siis se oli tosi hyvä, että oli se toinen suomalainen tyttö, kuka oli ollut samaan aikaan kentällä, et sen kaa pysty sit Suomessakin tapaamaan ja sillai, et se oli kyl hyvä.

Jotkut kertoivat olleensa kotiin paluun jälkeen Skypen ja WhatsAppin kautta yhteydessä kentällä saatuihin ystäviin. Ystävät olivat samassa tilanteessa, ja heiltä saatu ja heille annettu vertaistuki koettiin merkittäväksi. Tosin yhteydenpidon varjopuolena on paluuympäristöstä etääntyminen ja yksinäisyyden pitkittyminen, kun keskittyy enemmän entisiin kuin uusiin ystäviin.

Ois ehkä ollu parempi, jos ois keskittynyt sit tääl Suomessa olemiseen ja ois heti alkanut uudes kaupungissa täällä luoda uusii ihmisuhteita tai sillain, mut sit oli vaan niin ikävä niitä... Nii.

7.7 Paluusopeutumisen kesto

Kahdella haastateltavista oli paluusta kulunut jo useampi vuosi, joten heidän oli muisteltava vähän kauemmaksi. Toisaalta he osasivat kertoa paluusta laajemmin, kun olivat jo käsitelleet koko prosessin. Kahdella haastateltavista paluusta oli kulunut noin puoli vuotta. He pohtivat paluuprosessinsa olevan vielä kesken. Molemmat menivät heti palattuaan opiskelemaan, joten paluun prosessointiin ei ollut omaa aikaa, vaan se oli tehtävä opiskeluiden ohella.

Toinen heistä kertoi, ettei ehtinyt kiireiden keskellä ottaa hitaasti, joten paluun käsittely viivästyi. Hän arveli hieman huvittuneena aloittavansa lukukauden päätyttyä sopeutumisensa Suomeen.

Ehkä mulla on vielä vähän kesken tää. Et pitää päästä sopeutumaan kunnolla, ennen kuin pystyy kattoo noita asioita.

Toinen haastateltava uskoi olevansa vieläkin prosessissa, mutta kertoi pahimman olevan ohi.

Kyl mä uskon, et mä oon vielä siin prosessissa. Mä uskon, et se kestää koko vuoden, et puolet siit ajasta, kun on ollut poissa. Ni mä sanoisin, et ne pahimmat ajat on ohi. Et ne ekat kuukaudet oli sellast isoo mustaa pilvee. Et oli myöskin niin väsynyt, et ei jaksanut tehdä mitään, ei jaksanut olla pirtee, ei jaksanut olla iloinen,

Haastateltava kertoi käyneensä kentällä muutama kuukausi sen jälkeen, kun oli palannut Suomeen. Käydessään kentällä hän ymmärsi, ettei elämä siellä olisi samanlaista kuin ennen, joten siihen päättyi hänen kaipauksensa takaisin. Käynti kentällä auttoi haastateltavaa paluuvaikeuksissa, hän kertoi ison mustan pilven hävinneen silloin.

Kaksi muuta haastateltavaa arvelivat heidän paluusopeutumisensa kestäneen vuoden. Tosin molemmat kuvasivat ensimmäisen puolen vuoden olleen vaikeinta aikaa. Kumpikin heistä oli ollut vain puoli vuotta kentällä, joten edellisen haastateltavan teoria siitä, että paluuvaikeudet kestävät puolet siitä ajasta, kun on ollut poissa, ei heidän kohdallaan pitänyt paikkaansa. Kumpikin haastateltava kertoi miettineensä, kuinka vaikeaa pidemmältä ajalta on palata, jos heilläkin kesti peräti vuosi sopeutua.

Auttaa ymmärtämään muualta tulleita ihmisiä, et niitä, jotka on oikeesti pitkään. Et mä olin vaan tosi lyhyen aikaa kuitenkin, ni silti iski ihan jäätävä, tai siis aika kova sokki. Niin ni sit ymmärtää niitä, ku tulee sit oikeesti pitkäaikasii lähettejä takasin, ni se kestää se sopeutuminen.

8 KOKEMUKSET OPERAATIO MOBILISAATION TUESTA

8.1 Paluuvalmistelut kentällä

Eri kentillä tarjottiin vähän erilaista tukea ja valmennusta paluuseen. Jokainen haastateltava kuitenkin koki saadun tuen hyväksi ja arvosti sitä. Jokaisella haastateltavalla oli jonkinlainen haastattelu tai keskustelutuokio tiiminvetäjän kanssa, missä käytiin läpi kentällä vietetty aika ja paluutuntemuksia. Aihetta käytiin myös muiden tiimissä olevien kanssa läpi, jotka olivat samoihin aikoihin palaamassa Suomeen.

Logos Hope -laivalla olleet kertoivat laivalla järjestetystä paluuvalmennuksesta. Valmennuksessa käytiin läpi, millaisia tunteita paluuseen liittyy ja mitä haluaa tehdä kotiin palattuaan. Valmennuksessa oli mietittävä muutama lause, miten tiivistää kentällä vietetyn ajan, kun joku tulee kysymään, millaista kentällä oli. Yksi valmennuksen saanut kertoi, että kaikkialla varoiteltiin paluun haastavuudesta ja ikävästä takaisin kentälle, mutta kukaan ei sanonut, miksi prosessi oli käytävä läpi.

Mut kukaan ei oikeesti lopulta kerro sitä, et miks meidän pitää käydä prosessi läpi ja miks meidän pitää käydä paluusokki. On sen takii, et ei me voida olla samoi ihmisii, mitä me oltiin aikasemmin, kun me lähettiin. Eikä me voida olla samoi ihmisii, kun me oltiin siel, missä oltiin. Ja ja niinku muutos aina sattuu.

Osa haastateltavista kertoi aloittaneensa valmistautumisen paluuseen noin kolme tai neljä kuukautta aiemmin. He kertoivat tiivistäneensä yhteydenpitoa Suomeen viimeisten kuukausien aikana ja näin yrittäneensä madaltaa kynnystä palata.

-- ni sit alko tajuu, et hetkinen sielläkin on jatkunu elämä ja muuttuu elämä ja mun pitää pikkuhiljaa alkaa valmistautuu siihen sillee henkisesti. Siit sit alko pikkuhiljaa sellanen henkinen valmistautuminen ja asunnon haku ja kaikki koulujutut ja kelajutut. Koulust lähtien jutuja piti järjestää sielt käsin.

Toiset taas olivat olleet sitä mieltä, että haluavat nauttia kentällä olosta loppuun asti ja päinvastoin vähensivät kontaktia kotimaahan viimeisten kuukausien aikana tai olivat pitäneet sen niukkana koko ajan. He halusivat keskittyä kentällä olemiseen ja kertoivat tietoisesti pitäneensä yhteydenpidon niukkana. Vähäinen yhteydenpito kuitenkin hankaloitti paluuta, sillä elämä Suomessa oli jatkunut: sosiaaliset piirit olivat muuttuneet, ystäviä oli mennyt naimisiin ja jotkut olivat saaneet lapsia.

Kaksi haastateltavaa koki kentällä saadun kirjan hyväksi. Kumpikaan ei ollut varma kirjan nimestä, mutta muisteli sen olevan *Reentry*. He kertoivat sen olleen ohut kirja, jossa oli tietoa kotiinpaluusta. Toinen heistä käski äitinsäkin lukemaan kirjan, sillä toivoi äitinsä ymmärtävän tilanteen.

Se oli hyvä ja mut se oli sit vaan teoriatietoo siellä, et sit ku tuli takasin Suomeen, ni sit ku se iskikin käytännössä päälle, ni sit se iski. Mut jotenki oli se silti hyvä, et tiesi, et tää nyt on tätä juttua.

8.2. Paluuhaastattelu Suomessa

Jokaisella haastateltavalla oli positiiviset kokemukset OM Suomelta saadusta tuesta. Haastateltavat kokivat, että heitä muistettiin paluun jälkeen ja he kokivat haastattelut ja leirin yleisesti hyvinä. Eräs haastateltava koki haastattelun todella ihanana ja hyvänä. Hän olisi halunnut mennä heti kotiin palattuaan puhumaan OM:n työntekijälle. Hän kertoi ajatelleensa, että haastattelussa työntekijän tehtävänä on kuunnella vain häntä. Haastateltava oli kokenut työntekijän olevan siinä ainoastaan häntä varten.

Ne oli jotenkin sellasia ymmärtäväisiä ja niin=ymmärtäväisiä ja tuki ja rukoili ja kaikkee, ni se oli tosi hyvä.

Yksi haastateltava kertoi saaneensa sähköpostia, ollessaan vielä kentällä. Viestissä pyydettiin varaamaan aika paluuhaastatteluun, mikä palautti haastateltavan mieleen Suomen elämänrytmin ja aikataulut.

Ni piti sit ottaa se kalenteri esiin ja varata aikoja. Et se oli ihan tota noin hauskaa. Mut niinhän se menee täällä näin. Mut kyllähän tota noin, silleen jäi ihan silleen fiilis, et kyllä mua muistetaan.

Kaksi haastateltavaa kertoivat työntekijöiden vieneen heidät syömään. Se oli heistä loistava juttu. Toinen heistä tosin harmitteli, kun haastattelussa oli vain psykologi paikalla, sillä haastattelu suoritettiin suoraan leirin jälkeen, jolloin muilla työntekijöillä oli vapaata. Psykologi ei niinkään tuntenut haastateltavaa ja haastateltavasta se olisi ollut parempi, jos paikalla olisi ollut tuttu työntekijä.

Yhdellä haastateltavalla haastattelu oli sen jälkeen, kun hän palasi Suomeen oltuaan viisi kuukautta kentällä. Hän oli silloin kuukauden Suomessa, minkä jälkeen hän lähti vielä kolmeksi kuukaudeksi toiselle kentälle. Palattuaan kolmen kuukauden jaksolta, hänellä oli puhelinhaastattelu OM Suomen työntekijän kanssa. Hän kertoi puhelinhaastattelun olleen helppo vaihtoehto, sillä hänen ei tarvinnut matkustaa Tampereelle. Kuitenkin hän pohti, että olisi ollut parempi, jos saisi valita haluaisiko haastattelun puhelimitse vai kasvotusten. Hän arvelee, että olisi omien aikataulujen salliessa valinnut kasvotusten käynnin, sillä tapaaminen kasvotusten on merkittävämpi.

Muutama haastateltava kertoi kaivanneensa useimpia haastatteluita. He arvelivat, että olisivat pyytäessään saaneet ajan, mutteivat suomalaisena kehdanneet vaivata, sillä he arvelivat työntekijöillä olevan muitakin töitä. Toiset haastateltavat kokivat, että olisivat voineet ottaa yhteyttä OM Suomen työntekijöihin, mutteivat kokeneet sitä tarpeelliseksi.

Kyl mä tiiän, et siellä on väkee kelle voi soittaa ja kehen voi olla yhteydessä. Et kyl mä koen, et jos ois itelle tullut mieleen, ni ois varmasti voinut ottaa yhteyttä

Yksi haastateltava pohti, että jos asuisi Tampereella niin olisi ollut helpompi saada tukea ja olla mukana OM Suomen toiminnassa. Hän ja yksi toinen haastateltava kertoivat, toivoneensa, että voisivat osallistua OM:n toimintaan Suomessa, ettei kentällä opittu jäisi käyttämättä ja unohtuisi.

8.3 Re-entry -leirin ajankohta ja sisältö

Viidestä haastateltavasta neljä osallistui jossain vaiheessa palattuaan Re-entry -leirille. Viides haastateltava ei oikein osannut sanoa, miksei osallistunut sinne. Hän arveli ajatelleensa olleensa vain niin lyhyen aikaa (puoli vuotta) kentällä, joten ajatteli, ettei leiriä ole tarkoitettu hänelle. Lisäksi leiri oli niin kauan paluun jälkeen, niin hän ajatteli, ettei hän enää tarvitsisi sitä. Haastattelussa hän kuitenkin pohti, että leiri olisi varmasti ollut hyvä mahdollisuus ja hänen olisi ollut hyvä mennä sinne.

Yhdelle haastateltavalle leiri osui vasta vuoden sen jälkeen, kun hän oli palannut. Yhdellä haastateltavalla välissä oli noin puoli vuotta ja kahdella haastateltavalla alle kaksi kuukautta. Haastateltava, jolla oli alle kaksi kuukautta paluun ja leirin välissä, kuvasi leirillä kaiken ollevan vielä ihan sekaisin ja vaikutti siltä, ettei hän pystynyt kunnolla osallistumaan opetukseen tai keskusteluihin. Haastattelussa hän kuitenkin puhui, haastattelun ja leirin olleen pitkän ajan kuluttua siitä, kun hän tuli takaisi. Tosin hän pohtii sen kuitenkin olleen ihan hyvä, että siinä oli vähän aikaa sopeutua, ettei suoraan lentokentältä porhallettu juttelemaan.

Toinen haastateltava, jolle leiri osui alle kahden kuukauden päähän paluusta, kertoi leirin tulleen todella nopeasti. Hän kertoi oman paluuprosessinsa olleen leirin aikana todella pahasti kesken ja hänellä oli siellä todella kielteinen ja masentunut olo. Hänestä tuntui, että kaikki muut leirillä olleet olivat jo päässeet siitä vaiheesta ohi, mutta ymmärsivät kuitenkin hänen vasta tulleen takaisin. Haastateltava kertoi, ettei leiri muuttanut hänen prosessiaan, joten hän oli sitä mieltä, ettei sillä ole niin suurta merkitystä mihin aikaan leiri on. Hän kuitenkin arveli, että leirin on parempi olla prosessin alussa kuin liian myöhäänkään, ettei se revi kaikkea auki ja näin pakota käymään prosessia uudelleen läpi.

Haastateltava, kenellä paluun ja leirin välissä ehti olemaan noin puoli vuotta, kertoi leirin ajankohdan toimineen hänellä hyvin. Hän oli muuttanut kuukautta aiemmin uutteen kaupunkiin asumaan, joten leiri osui juuri siihen, jolloin oli rankinta. Hän kertoi sen olleen hänelle todella hyvä, että pääsi leirillä olemaan samanhenkisten kanssa. Hän pohti, että siinä kestää ainakin kolme kuukautta, että ihminen

pääsee mukaan arkeen ja ehtii tajuamaan tilanteen. Hänestä leiristä ei olisi paljoakaan hyötyä heti paluun jälkeen.

Et ei se ennen kolmee kuukautta välttämättä niin paljoo auta. Kyl siihen tarvii vähän aikaa, et sopeutuu siihen arkeen ja käy asioita. Jos tekis sen heti, kun tulee kentältä, ni ei välttämättä=en mä tiia=on vielä iloinen, eikä oo vielä niin takas normaaliin elämään, että en mä tiia onks siitä niin paljoo hyötyy.

Viidennellä haastateltavalla paluusta oli ehtinyt kulua vuosi, ennen kuin hän pääsi leirille. Hän kertoo, ettei siinä vaiheessa paluusokki ollut enää aktiivisesti päällä, joten leiri oli hänelle enemmänkin vanhan muistelua ja tulevan pohtimista, muttei paluusokkiin liittyvää työstämistä. Hän olisi toivonut leirin olleen aiemmin, mutta kertoi ymmärtävänsä, ettei sitä käytännön syistä voida pitää kuin kerran vuodessa. Hän kuitenkin miettii, että pitäisi katsoa ajankohta, milloin ihmiset useimmin palaavat ja järjestää leiri suhteellisen pian sen jälkeen.

Haastateltavat eivät juurikaan muistaneet leirin tai opetusten sisällöstä. Sen sijaan jokaisen mieleen oli jäänyt positiivisena asiana muiden kanssa keskusteleminen ja kokemusten jakaminen. Haastateltavat pitivät tärkeänä sitä, että saivat nähdä muita samassa tilanteessa olevia ja kohdata ihmisiä, jotka ymmärtävät heidän tilanteensa.

Mun täytyy sanoo ihan suoraan, et mä en muista. Sen takii, et mä olin niin väsynyt.

En muista kauheen paljoo sisällöstä (naurahdus). Mä muistan, et puhuttiin paljon kaikista opportunitities (mahdollisuuksista) mihin voi tulla mukaan, ni se oli kiva, koska sitä haluaakin laivan jälkeen. En muista kauheen paljoo muusta. Enemmän jäi mieleen se, et sai nähdä kavereita ja ihmisiä, jotka oli ollut OM:n kautta, et sai saman tyyppisiä kokemuksia.

Pienen muistelun jälkeen osa haastateltavista osasi kertoa jotain leirin sisällöstä. Yksi haastateltava muistaa kokeneensa oman elämän piirtämisen aikajanelle hyvänä, ja sen selkeyttäneen ajatuksia. Hän myös lisäsi haastattelun jälkeen, että oli ilahtunut, kun hänen kaverinsa halusi jutella Skypessä sen aikana, kun toiset

kertoivat tarinoita omilta kentiltään. Hän koki toisten tarinoiden kuuntelun ras-
kaaksi. Toinen haastateltava kertoi mentoritapaamisen olleen todella hyvä. Siinä
sai puhua jonkun toisen ihmisen kanssa rauhassa.

8.4 Vertaistuen tarve

Aiemmin tuloksissa on kerrottu, kuinka jokainen haastattelija koki tärkeäksi, että
olisi ollut joku, joka on kokenut samankaltaista ja ymmärtää tilanteen. Yhdeltä
haastateltavalta oltiin kysytty haluaisiko hän, että OM yrittäisi ottaa yhteyttä aiem-
min palanneisiin. Haastateltava ei nähnyt sitä omalla kohdallaan tarpeelliseksi.
Hän piti sitä kuitenkin hyvänä, että sitä oli kysytty, ja oli valmis toimimaan toisten
tukena, kun he palaavat. Sen sijaan kolmessa haastattelussa toivottiin OM:ltä
vertaistuen koordinoimista. OM voisi esimerkiksi antaa muiden samaan aikaan
tulleiden yhteystiedot heidän suostumuksellaan. Silloin henkilöt voisivat olla yh-
teydessä toisiinsa ja olla vertaistukena toistensa kanssa.

*Jos ois niinku pari, ketkä ois tullut samaan aikaan ni se ois tosi tosi
järkevää pistää niitä jotenkin yhteen. Ja just jotenkin samalt puolelt
Suomee, jos olis, ni kyl se ois ehkä semmonen juttu.*

Toinen esiin tullut vaihtoehto oli, että jo aiemmin Suomeen palanneet voisivat
toimia uudempien tukena. Silloin palaaja saisi keskustelukumppanin, joka on jo
itse käynyt kyseisen vaiheen läpi ja voisi olla siinä tukena ja ymmärtävänä kuuli-
jana. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että olisivat itse valmiita toimimaan palaa-
jan tukena, mutta yksi haastateltava nosti esiin, että se olisi helppointa, mikäli pa-
laaja olisi ollut samalla kentällä kuin hän. Toinen haastateltava oli puolestaan sitä
mieltä, että palaajan olisi hyvä asua lähiseudulla, sillä tapaamiset kasvotusten
ovat merkittävämpiä kuin puhelimen tai Internetin välityksellä.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Suomeen paluuseen kuvattiin rankaksi kokemukseksi, mutta se nähtiin myös opettavaisena. Haastateltavat ymmärsivät, että vaikeudet on käytävä läpi, sillä muutokset kasvattavat. Kokonaisuudessaan haastateltavat olivat sitä mieltä, että lähetystyö oli heille hyvä ja kasvattava kokemus. Haastateltavat muuttivat välillä puhettaan yksikön ensimmäisestä persoonasta yksikön toiseen persoonaan tai passiiviin vaatien kuulijaa asettumaan heidän tilanteeseen.

Ja sit sen jälkeen kun sä oot asunut neljän tytön kaa 2 vuotta, ni tuntu aika yksinäiseltä.

Oli vähän sellaisessa kuplassa siellä OM:n jutuissa ja sit menee yliopistoon --

No tietysti se, miten sovitaan tapaamisia kavereitten kaa, ja miten kaupat on auki ja miten julkiset liikennevälineet toimii ja kuinka lämmin on päivällä ja kuinka kylmä ja aika tällaiset itsestäänselvät asiat. Kyl se vaikuttaa, miten sä elät sitä arkee.

Opinnäytetyön tulokset olivat yhtäläisiä Sivosen (2006, 7–13) julkaisun kanssa siitä, että kotimaahan paluuseen liittyy yleensä ristiriitaisia tunteita. Samalla, kun palaaja iloitsee läheistensä jälleennäkemisestä, painaa suru hyvien ystävien hyvästelystä. Sivonen väittää palaajan kokevan hämmennyksen ja ristiriitaisuuden ilmenevän aggressiivisuutena, mikä saattaa muuttua masennukseksi. Kukaan haastateltavista ei kuvannut tuntemuksiaan aggressiivisiksi paluuprosessin aikana. Yksi haastateltava kuvasi tuntemuksiaan masennuksen isoksi mustaksi pilveksi. Toinen kertoi ärsyyntyneensä ihmisiin, kun heitä ei tuntunut kiinnostavan hänen kokemuksensa, muttei kuitenkaan kuvannut tuntemuksiaan aggressiivisiksi.

Lähetyskenttää ja Suomea verrattiin kahdeksi eri maailmaksi. Eri kulttuuri; kieli, elämäntavat ja -rytmi vaativat totuttelua. Nurmi ym. (2014, 151.) kuvaavat erilaisien siirtymien, kuten muuton vanhempien kodista, opiskeluiden aloittamisen ja perheen perustamisen kuuluvan nuorten aikuisten elämänvaiheeseen. Opinnäy-

tetyöhön osallistuvat kuvasivat koulun aloitusta ja muuttoa uudelle paikkakunnalle haastavaksi. Haastateltavat ymmärsivät sen, että olisivat kokeneet muutokset kuitenkin jossain vaiheessa. Ratkaisevaa oli ennemminkin se, että he joutuivat kokemaan liian monta muutosta samaan aikaan. Haastateltavat arvelivat, että olisi kuitenkin ollut paljon rankempaa, jos paluun jälkeen olisi joutunut olemaan esimerkiksi puoli vuotta kotona ilman tietoa siitä, mitä tekee tulevaisuudessa.

Nuoret aikuiset kasvavat kentällä kohti aikuisuutta. He oppivat itsestään ja heidän elämäkatsomuksensa muuttuu. Haasteita luo se, jos läheiset kotimaassa oletavat heidän olevan samanlaisia kuin ennenkin. Nurmi ym. (2014, 151.) sanovat, että nuorten aikuisten arvojen asetteluun vaikuttavat yksilön temperamentti, persoonallisuus ja elämäkokemus. Haastateltavat kertoivat toisenlaisessa ympäristössä elämisen muokanneen heidän arvojaan ja tapaa katsoa asioita. Haastatteluiden mukaan yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden tunteet korostuivat paluuso- peutumisen aikana, koska palaajien kokemuksia ei ymmärretty. Haastateltavista tuntui, ettei ihmisiä kiinnostanut heidän kokemuksensa. Erilaiset arvot ja elämäntavat lisäsivät ulkopuolisuuden tunnetta.

Yksi haastateltava kertoi paluusokin olevan sen takia vaikea, koska palaajan on muodostettava itsensä uudelleen. Salakan (2006, 48) mukaan Smith (2001, 305) kirjoittaa, että paluuso- peutumiseen kuuluu itsensä määrittäminen uudelleen ja se vaikuttaa myös hänen läheisiinsä, joten myös heidän tulisi pohtia mikä on säilynyt ja mikä muuttunut. Smithin teoriaan sopii erään haastateltavan kokemus siitä, että myös hänen äitinsä koki paluusokin, tyttärensä tullessa takaisin.

Opinnäytetyöhön osallistuvat kertoivat odotuksistaan perheen ja seurakunnan tuesta, sillä kokivat heiltä saadun tuen merkittävänä. Osalla odotukset täyttyivät ja he kokivat sen helpottavan paluuso- peutumista. Toiset taas joutuivat pettymään, mikä teki paluuso- peutumisesta raskaampaa. Kukaan ei kuitenkaan vaikuttanut itsetuhoiselta. Perheenjäsenille toivottiin ohjeistusta paluun kokemuksista ja palaajan huomioimisesta. Pirolo (2000, 11–13) painottaa läheisiltä ja seurakunnalta saadun tuen tärkeyttä. Hän kertoo lähetystyöntekijöiden haasteista silloin, kun he eivät olekaan saaneet kyseistä tukea. Äärimmäisessä tapauksessa tuen puute päättyi itsemurhan yrittämiseen.

Osa haastateltavista kuvasivat Suomessa tapahtuneita muutoksia, heidän ollessaan ulkomailla. Ystävät olivat valmistuneet, menneet naimisiin ja perustaneet perheen. Crockett & Bingham (2000) tutkimus havainnollistaa kuinka nuorilla on oletuksia siitä, minkä ikäisenä he valmistuvat, siirtyvät työelämään ja perustavat perheen. Nuori aikuinen, joka on ollut vuoden tai kaksi lähetystyössä voi kokea olevansa jäljessä aikataulusta. Lähetystyössä oltuaan hänen ikätoverinsa ovat saattaneet mennä naimisiin, saada lapsen tai muuttaa toiselle paikkakunnalle asumaan. Kotimaahan palatessaan nuorella aikuisella on muutoksia edessään, jotka voivat vaikuttaa hänen paluuseen. Esimerkiksi joku nuori voi kokea pieneltä paikkakunnalta muuton opiskelijakaupunkiin positiivisena totuttuaan ihmisten parissa asumiseen, kun toinen nuori kaipaa tuttua elinympäristöä oltuaan pitkään poissa.

Kuusi kuukautta ulkomailla olleet kokivat paluun rankkana aivan kuin kaksi vuotta olleetkin. Kuusi kuukautta olleet arvelivat sopeutumisen kestäneen noin vuoden, mitä myös kaksi vuotta kentällä ollut arveli. Sivonen (2006, 10, 32) väittää sen, kuinka pitkään on ollut poissa, vaikuttavan paluusokin suuruuteen. Kuitenkin hänen haastateltavansa kokivat aikaa enemmän vaikuttavan sen, kuinka erilainen toinen kulttuuri oli ja kuinka hyvin oli sopeutunut siihen. Jokainen opinnäytetyöhön osallistunut kertoi elämän kentällä olleen erilaista kuin suomessa. Haastatteluiden perusteella on vaikea arvioida, kuinka hyvin haastateltavat sopeutuivat lähetyskentän kulttuuriin ja, miten olot erosivat toisistaan.

Kokemukset OM:n tuesta olivat lähtökohtaisesti positiiviset niin kentiltä kuin Suomesta. Kentillä tarjotut haastattelut, keskustelutuokiot ja valmennukset koettiin hyödyllisiksi. Kaksi haastateltavaa kehui kentällä annettua paluuta koskevaa kirjaa hyväksi. Yksi haastateltava toivoi, että paluuprosessista kertoessa kerrotaisiin, miksi se oli käytävä läpi. Hän kertoi ymmärtäneensä, ettei voi olla sama ihminen kuin ennen paluuta ja, vaikka muutos sattuu, se on käytävä läpi. OM Suomen työntekijöitä pidettiin ymmärtäväisinä ja heiltä saatu tuki koettiin tärkeäksi. Haastattelu ja Re-entry leiri koettiin hyvinä. Re-entry leirin sisällöstä ei muistettu paljoa, mutta sen sijaan toisten samassa tilanteessa olevien näkemistä ja heidän

kanssaan keskustelua pidettiin tärkeänä. Haastateltavat kokivat vertaistuen tärkeäksi ja OM:ltä toivottiin sen koordinoimista. Kokemus vertaistuen tarpeesta tukee Nymanin (2010) opinnäytetyön tuloksia, siitä, että vertaistuki on palaajille tärkeää ja sen kehittäminen on tarpeellista. Nymanin opinnäytetyössä koettiin, että kansainvälisyyslinjan ulkomaanjaksolta palanneiden purkuryhmät koettiin merkittäviksi. Nymanin kehittämishankkeen perusteella palaajien vertaistuki ja asioiden prosessoinnin tukeminen nähtiin tärkeiksi.

10 POHDINTA

10.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Eräs haastateltava pohti haastattelun jälkeen, että miettiessään paluuta, hän ihmettelee, miksi ylipäättään haluaa lähteä jonnekin, kun paluu on niin raskas. Samaa mietin itse kirjoittaessani teoriaa paluusopeutumisesta. Luulen, että teoriaan on nostettu enemmän voimakkaita kokemuksia, mitkä poikkeavat arjesta. Siellä on myös kerrottu paluuseen liittyvän hyviä asioita, kuten kotimaassa asuminen, läheisten näkeminen, raikas ilma ja Suomen luonto. Niitä ei kuitenkaan ole ollut tarvetta käsitellä sen enempään, vaan on haluttu keskittyä haasteisiin ja niissä tukemiseen. Samalla tavalla haastatteluissa voimakkaat tunteet tulevat ensimmäisenä mieleen. Haasteet ja vaikeudet jäävät arjen keskellä mieleen, samoin kuin erittäin hyvät kokemukset ja asiat, mitkä ovat auttaneet niiden haasteiden ja vaikeuksien keskellä. Sen sijaan arki unohtuu helpommin. Siksi opinnäytetyön tulokset eivät ole täysin totuudenmukaiset, vaan ne ovat kulkeneet erilaisten filtereiden läpi; haastateltava on ensin valinnut, mitä asioita kertoo, jonka jälkeen opinnäytteen tekijä on valinnut, mitkä asioista esittää ja miten, pyrkien mahdollisimman todenmukaiseen tulostenesittämiseen.

Eskolan ja Suorannan (2008, 17–20) mukaan tutkijan ei tarvitse olla täysin objektiivinen päältä katsoja, sillä jokaisella tutkijalla on aina jotain tietoa ja kokemusta tutkimuskohteesta. Sen sijaan tutkijan pitää olla sekoittamatta omia uskomuksiinsa ja asenteitaan tutkimuskohteeseen. Ennako-olettamuksien tiedostaminen ja tutkimuksen esiolettamuksen huomioiminen mahdollistavat uuden oppimisen. Ennako-olettamukset eivät saa olla lukkoon lyötyjä, vaan aineistojen avulla tutkija voi löytää uusia näkökulmia ja keksiä uusia hypoteeseja. (Eskola & Suoranta 2008, 17–20.)

Tiedostin opinnäytetyöprosessin alusta lähtien oman kokemukseni vaikuttavan aiheeseen niin, etten voi olla täysin objektiivinen päältä katsoja. Pyrin aktiivisesti välttämään ennako-oletusteni lukkoon lyömistä ja tulosten ohjailua niiden suuntaisesti. Valmistauduin olemaan väärässä. Tavoitteeni oli olla haastattelussa

mahdollisimman neutraali tuomatta omia näkemyksiäni esille ja näin vaikuttaen vastauksiin. Haastateltavat tiesivät aiheen olevan tuttu haastattelijalle, mikä loi luottamusta, että haastattelija ymmärtää haastateltavaa. Haastatteluissa vallitsi luottamuksellinen ja rento ilmapiiri ja haastateltavat pystyivät käyttämään järjestön sisäisiä termejä tai englanninkielisiä sanoja, luottaen haastattelijan ymmärtävän ne. Välillä haastateltavat meinasivat jättää jotain kertomatta, ajatellen haastateltavan tietävän asian jo etukäteen, esimerkiksi kertoessaan, kuinka kentällä on valmisteltu paluuseen. Kysyin silloin tarkentavia kysymyksiä, koska pyrin välttämään tulkintaa omien kokemusten pohjalta.

Nauhoitin haastattelut osallistujien suostumuksella ja litteroin nauhoitukset huolella tarkistaen moneen otteeseen tarkan ilmaisun. Suoritin itse tutkimuksen kaikki vaiheet, joten analysointivaiheessa aineisto oli minulle varsin tuttu. Tulosten esittämisessä pyrin säilyttämään aineiston sanallisen muodon, jotta lukija saisi mahdollisimman todenmukaisen kuvan aiheesta.

Viisi henkilöä on vielä varsin suppea lukumäärä laadulliseen tutkimukseen, joten opinnäytetyöni ei sen puolesta täytä tutkimuksen vaatimuksia. Onnistuin kuitenkin saamaan näistä viidestä haastattelusta paljon monipuolista tietoa, mistä uskon olevan OM:lle hyötyä. Koin hyvänä, että sain osallistujia eri kentiltä ja myös lyhyemmän ajan, kuin kaksi vuotta, ulkomailla olleita. Oma olettamukseni, ja mielestäni myös yleinen oletamus, oli se, ettei paluu kuuden kuukauden jälkeen ole niin haastavaa kuin kahden vuoden jälkeen. Siksi oli hyvä, että sain haastateltua erimittaisilla jaksoilla olleita. Eri kentillä olleiden haastattelu rikastutti tuloksia, sillä elämä sekä kotimaahan paluun valmistelut ovat jokaisella kentällä erilaisia.

Yritimme työyhteisön kanssa miettiä haastateltavat, joiden paluusta oli kulunut riittävän pitkä aika. Kahdella haastateltavalla paluusoikeutuminen oli kuitenkin vielä kesken, kun haastattelut suoritettiin. Toinen heistä kuvasi, ettei ollut ehtinyt juurikaan miettiä paluuprosessia, joten hänen kanssaan haastattelu olisi kannattanut suorittaa myöhemmin, niin hänellä olisi ollut kokonaisvaltaisempi kuva paluusta.

Olisi ollut hyvä haastatella useamman miehen paluun kokemuksia. Valitettavasti se ei kuitenkaan onnistunut, koska suurin osa OM:n vuosiohjelmiin osallistujista on viime aikoina ollut naisia. Kaikki osallistujat palasivat sovittuna aikana ja tiesivät, mitä tulevat tekemään Suomeen palattuaan. Koulun tuomista haasteista huolimatta, se helpotti paluusopeutumista, joten olisi ollut merkittävää saada tietää, kuinka henkilö, jolla ei ole tekemistä paluun jälkeen, kokee sen ja voisiko häntä tukea jollain tapaa. OM:n olisi hyvä miettiä, miten tukea henkilöä, joka on joutunut lähtemään kentältä odotettua aikaisemmin.

Yritin haastatteluissa avata paluusokki -termiä, mutten ole varma, miten haastateltavat ymmärsivät sen. Toiselle se voi olla paljon voimakkaampi ilmaisu kuin toiselle. Saviaro (2015, 11) väittää kulttuurisokki -termin olevan pelottava ja ehkä vähän yliampuva. Hänestä vieraaseen kulttuuriin sopeutumista aiheuttamaa mielentilaa voisi kuvata paremmin stressinä ja hämmennyksenä uudessa tilanteessa. Osa haastateltavista oli sitä mieltä, etteivät haasteet olleet niin voimakkaita, että niitä voisi kuvata paluusokiksi, joten päädyin opinnäytetyössäni käyttämään termiä paluusopeutuminen.

10.2 Opinnäytetyön hyödyllisyys, kehittämissideat ja jatkotutkimusehdotukset

Idea opinnäytetyöhöni syntyi omasta kokemuksestani Suomeen paluusta. Koin itse kaivanneeni enemmän tukea paluuprosessini aikana. Osallistuin opinnäytetyöprosessin alkupuolella OM:n järjestämälle Re-entry -leirille. Leirillä havainnoin Suomeen palanneita nuoria aikuisia sekä leiriä kokonaisuutena. Leirillä havaitsin paluusopeutumisen olleen muillekin haastava ja havaintoni vahvistivat ennakkoletustani paluuprosessin kehittämisen tarpeellisuudesta. Leirin jälkeen OM Suomen työntekijä oli yhtä mieltä havaintojeni kanssa siitä, että paluuprosessin kehittäminen olisi tarpeellista ja opinnäytetyöstäni olisi heille hyötyä.

Tutkimuksen tarkoitusta pohdittaessa tulee tiedon etsimisen ohella huomioida, miten tutkimus parantaa tutkittavana olevaa tilannetta (Hirsjärvi, Hurme 2011, 20). Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä kokemuksia siitä, miten nuorten aikuisten Suomeen paluu on sujunut ja millaiseksi OM:n tarjoama tuki on koettu. OM

halusi selvittää, miten he voivat tukea nuoria aikuisia entistä paremmin paluuprosessissa erityisesti silloin, kun paluu tapahtuu juuri ennen tai jälkeen Re-entry leiriä. Opinnäytetyön kautta nuorten aikuisten toiveet paluuprosessista tulivat kuulluksi. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyötaholle. Työn tavoitteena oli kehittää yhteistyötahon toimintaa, joten on oikein luottaa, että opinnäytetyön tulokset tulevat kuulluksi sekä huomioiduksi, ja sen kautta työ parantaa nuorten aikuisten tilannetta paluuprosessin aikana.

Haastattelut toivat paljon tärkeää tietoa nuorten aikuisten paluuprosessista. Tietoa saatiin nuorten aikuisten kokemuksista Suomeen paluusta ja paluusopeutumiseen vaikuttavista tekijöistä sekä kokemuksia OM:n tuesta. OM:ltä toivottiin huomiota sen suhteen, etteivät kaikki kehtaa itse pyytää apua, vähätellessään omia tarpeitaan. Haastatteluja, leiriä ja vertaistukea tarjotessa voisi tehdä selväksi, että ihmiset ovat valmiita auttamaan paluussa, eikä palaajan tarvitse tuntea huonoa omaatuntoa ottaessaan apua vastaan. OM:n tulee myös huomioida, että kuusi kuukautta ulkomailla olleet kokivat paluun yhtä raskaana kuin 24 kuukautta olleet.

Re-entry -leirin ajankohtaa pidettiin parempana lähellä paluuta kuin liian kaukana paluusta. Esimerkiksi vuosi on pitkä aika ja silloin on jo yleensä toivuttu pahimmista paluuhaasteista. Osallistuessa leirille kahden ensimmäisen kuukauden aikana, voi palaaja tuntea olonsa leirillä sekavaksi. Leiriä ennen olisi hyvä ehtiä sopeutua hieman Suomeen, muttei kuitenkaan täysin. Leiri toivottiin järjestettävän sopivan ajan päähän siitä, kun useimmat ihmiset tulisivat takaisin. Paluuprosessin eri vaiheita voisi tukea jakamalla keskusteluryhmät sen mukaan, kuinka kauan paluusta on kulunut. Keskusteluaiheet voisivat vaihdella tarpeen ja tilanteen mukaan. Henkilöt, jotka ovat hetki sitten tulleet takaisin Suomeen kaipaavat enemmän omien kokemustensa läpikäyntiä, kun taas he, jotka ovat kauemman aikaa sitten tulleet ovat valmiimpia kuuntelemaan muiden kokemuksia. Lisäksi olisi tärkeää, että Suomeen vasta palanneille tehtäisiin selväksi, että heidän ajatuksensa ja tunteet saavat olla sekaisin ja he voivat prosessoida rauhassa kokemuksiaan sekä omia tunteita. Mikäli Re-entry -leiri on lähes vuoden päästä siitä, kun palaaja tulee takaisin, tai palaaja ei pääse osallistumaan leirille, OM voisi kannustaa palaajaa sopimaan tapaamisen toisten samankaltaisessa tilanteessa

olevien kanssa. Jos palaajia on useampia, OM voisi resurssien salliessa järjestää jonkin pienimuotoisen tapaamisen näille henkilöille.

Vertaistuki koettiin tärkeäksi ja OM:ltä toivottiin vertaistuen koordinoimista esimerkiksi antamalla samaan aikaan tai aiemmin tulleiden yhteystiedot uusille palaajille. Mielestäni OM voisi myös kehittää jonkin materiaalin, mistä vertaistukijat saisivat ideoita tapaamisiin ja keskusteluihin. Ohjeistuksessa voisi esimerkiksi olla kysymyksiä avaamaan keskustelua. OM toivoi, että opinnäytetyön jälkeen minulla olisi esittää jotain konkreettisia ideoita, miten he voisivat kehittää paluuprosessia. Keräsin haastateltavien ideat ja omat johtopäätökset vielä erikseen liitteisiin (LIITE 5), jotta OM:n on helppo hyödyntää niitä toimintansa kehittämässä. Vertaistuen koordinoimisen onnistumista ja hyödyllisyyttä voisi tutkia muuttaman vuoden päästä.

Nuorten aikuisten Suomeen paluun kokemuksista ei juurikaan löytynyt aiempia tutkimuksia, joten opinnäytetyöni toi uutta tietoa sen osalta. Opinnäytetyöni tuloksia voisi hyödyntää erilaisissa yhteisöissä ja järjestöissä, missä nuoret aikuiset palaavat oltuaan pidempään ulkomailla. Olin itse opintojeni aikana kolme kuukautta Ghanassa, osallistuen Diakonia-ammattikorkeakoulun kansainväliseen vaihtoon. Palatessani sieltä koin samankaltaisia tuntemuksia opinnäytetyön haastateltavien kanssa. Paluusopeutumisen tukeminen tulisi huomioida kaikilla, jotka palaavat oltuaan useamman kuukauden ulkomailla erilaisen kulttuurin parissa; harjoittelussa, vaihdossa, kehitysyhteis- tai vapaaehtoistyössä. Esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulu, ja muut koulut, joissa on vaihto-ohjelmia tai harjoitteluja ulkomailla, voisivat hyödyntää opinnäytetyöni tutkimustuloksia pohtiesaan, miten voisivat tukea kansainvälisestä vaihdosta palaajia.

Myös kirkko ja seurakunnat voisivat hyötyä opinnäytetyöstäni. Nykyään haasteena on nuorten aikuisten eroaminen kirkosta. Nuoret aikuiset eivät koe kirkon toiminnan kohtaavan omia tarpeitaan ja monet vieraantuvat siitä. Opinnäytetyön haastateltavat kertoivat vaikeuksista löytää seurakuntaa, jonka olisi kokenut omakseen. Kokemuksiin heikosta seurakuntayhteydestä vaikutti muutto uudelle paikkakunnalle ja pois kotiseurakunnasta. Seurakunnat voisivat järjestää vierailuja muihin seurakuntiin, jolloin muut seurakunnat tulisivat tutuiksi.

Suomeen palattuaan haastateltavat toivoivat saavansa seurakunnalta tukea, mutta osa joutui pettymään. Monet haastateltavat kuvasivat toivovansa, että voisivat käyttää kokemuksiaan hyödyksi ja kertoisivat niistä mielellään eteenpäin. Seurakuntien pitäisi aktiivisemmin tarjota kotiin palaaville mahdollisuutta kertoa omista kokemuksista Jumalan teoista ja rakkaudesta. Kotiin palaaja saa itse muistutuksen Jumalan hyvyydestä kertaamalla tapahtumia läpi ja samalla hän saa rohkaista muita nuoria ja nuoria aikuisia uskossa. Lisäksi palaajaa voisi kannustaa menemään vierailuille muihin seurakuntiin kertomaan kokemuksistaan. Seurakunnat voisivat aktiivisemmin hyödyntää järjestöjen tietoa ja kannustaa nuoria lähetystyöhön, sillä se on jokaisen kristityn kutsumus ja velvollisuus.

Opinnäytetyön alkupalaverissa OM:n työntekijä pohti, miten muut lähetysjärjestöt tukevat paluussa. Aluksi suunnittelin ottavani yhteyttä eri lähetysjärjestöihin, sillä asia kiinnosti itseänikin. Opinnäytetyön laajuuden takia yhteydenotto jäi tekemättä. Se olisi kuitenkin mielenkiintoinen aihe selvittää ja eri lähetysjärjestöjen vertailusta paluun näkökulmasta saisi mielenkiintoisen tutkimuksen, mikä voisi yhdistää toimivia käytäntöjä ja kehittää järjestöjen toimintaa. Yhteistyö eri lähetysjärjestöjen välillä olisi mielestäni kannattavaa, se mahdollistaisi esimerkiksi Re-entry -leirin järjestämisen kahdesti vuodessa. Yksi haastateltava kertoi Etelä-Koreassa ja Yhdysvalloissa järjestettävän eri kirkkokuntien ja järjestöjen yhteisiä tapahtumia ja leirejä lähetyslapsille. Samanlaista toimintaa voisi kehittää nuorille ja nuorille aikuisille tukemaan paluuprosessissa. Lisäksi yhteistyötä voisi miettiä muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri kehitysyhteistyö- tai vapaaehtoistyöjärjestöjen kanssa mahdollistaisi palveluiden oikea-aikaisuuden.

10.3 Oma ammatillinen kasvu

Sosionomin kompetensseihin kuuluu osaaminen toimia kulttuurisensitiivisesti ja moninaisuutta tukien edistäen kulttuurien välistä vuoropuhelua (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016). Globalisoituvassa maailmassa, jossa lyhyet harjoittelut ja vapaaehtoistyöt yleistyvät, tulen todennäköisesti työssäni kohtaa-

maan ulkomailta muuttaneita tai palanneita. Opinnäytetyöni antoi laajempaa ymmärrystä paluusopeutumisesta sekä valmiuksia kohdata eri kulttuureista muuttaneita paremmin. Opinnäytetyöni aihe oli minulle ennestään tuttu, mutta prosessi syvensi tietämystäni paluusopeutumisesta. Havaitsin muiden kokeneen samankaltaisia tunteita paluusopeutumisen aikana, ja se antoi minulle ymmärrystä, että paluusokin tuntemukset ovat sallittuja. Lisäksi opinnäytetyön kautta opin keskustelemaan aiheesta. Vaikka itselläni on kokemuksia paluusopeutumisesta, olen huomannut vähätelleeni paluun merkittävyyttä, kun esimerkiksi joku vaihdossa ollut palaa Suomeen.

Työni lisäsi tietämystäni nuorten aikuisten elämäntilanteesta. Havahduin siihen, kuinka paljon muutoksia nuoren aikuisen elämäntilanteeseen kuuluu. Sosiaalialalla näiden muutosten tiedostaminen on tärkeää, sillä niitä on tarpeellista alkaa tukea jo varhain esimerkiksi lastenkodissa, tukiasuntolassa tai yleisesti nuorten kanssa työskennellessä niin julkisella sektorilla kuin seurakunnissa. Suunniteltaessa nuorille aikuisille toimintaa, on nuorten aikuisten kehitysvaiheiden tiedostamisesta ja haastateltavien kokemuksista hyötyä. Lisäksi nuorten aikuisten kehitysvaiheet linkittyvät niin nuoruuteen kuin aikuisuuteenkin, joten niiden tuntemisesta on hyötyä laajasti sosiaalialalla.

Sosionomin ammattilaisen on osattava tuottaa ja arvioida tietoa hyvinvoinnin edistämiseksi, soveltaa tutkimusmenetelmiä toimintakäytäntöjen kehittämiseksi sekä toimia tutkimus- ja kehittämistyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaan. (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016). Opinnäytetyöprosessin aikana opin tutkimuksen tekemisestä. Opin soveltamaan tutkimusmenetelmiä saadakseni tietoa ja soveltamaan saamaani tietoa OM:n toiminnan kehittämiseksi. Opin tutkimuksen luonteesta, eettisesti huomioon otettavista asioista, tutkimuskysymysten ja teemojen huolellisesta pohdinnasta sekä litteroinnin aikaa vievästä prosessista. Opin pitkäjänteisyyttä, sekä sinnikkyyttä kirjoittaessa tuloksia yhä uudelleen saadakseni ne selkeään muotoon. Prosessi opetti minulle ajanhallintaa sekä aikataulutusta sovittaessani opinnäytetyön kirjoittamisen muiden kurssien tehtävien, osa-aikatöiden sekä vapaa-ajan ohjelmien kanssa.

Erityisen opettavaisia olivat haastattelut. Haastateltavien kokemukset olivat mielenkiintoisia ja avarsivat näkemyksiäni. Yllättävintä itselleni oli, ettei paluusopeutumisen kestolla ja haasteiden suuruudella ole suoranaista yhteyttä siihen, kuinka kauan on ollut poissa, vaan siihen vaikuttaa enemmän kulttuurierot ja oma sopeutuminen, sekä oma persoona. Tavoitteenani oli saada selville haastateltavien kokemuksia vaikuttaen niihin mahdollisimman vähän. Tavoitteeni saavuttamiseksi minun oli mietittävä haastattelukysymykset huolella ja pyrittävä keskusteluissa syventää haastateltavien kokemuksia tekemättä omia olettamuksia. Huomasin kehitykseni haastatteluiden edetessä ja haluan säilyttää oppimani työelämässä niin haastatteluissa kuin esimerkiksi sosiaaliohjauksessa tai sielunhoidollisissa keskusteluissa.

Olen vahvasti tiimityöskentelijä ja toiveenani oli tehdä opinnäytetyö jonkun toisen kanssa yhdessä. Monista syistä päädyin kuitenkin tekemään sen yksin. Sosionomin osaamiseen kuuluu itsensä johtaminen sekä työn laadun, tuloksien sekä vaikutusten arvioiminen (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016). Prosessi haastoi minut tekemään päätökset ja ratkaisut itsenäisesti. Nuorempana lukihäiriö lannisti itsetuntoani ja kiinnostustani tehdä kirjalliset työt kunnolla. Itsetuntoni kasvoi opinnäytetyöprosessin aikana selvitessäni haasteista, jolloin kiinnostukseni työtä kohtaan kasvoi kasvamistaan. Opinnäytetyöprosessi kasvatti minua olemaan luottavaisempi omiin taitoihini sekä valmiimpi työskentelemään myös yksin.

LÄHTEET

- Ahonen, Risto 2000. Lähetys uudella vuosituhannella. Maailmanlähetyksen teologiset perusteet. Helsinki: Suomen Lähetysseura.
- Ahonen, Risto 2003. Lähetys rajojen ylittäjänä. Kokonaisvaltaisen lähetyskäsitteksen vaikutus lähetystyön rakenteeseen. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Ahonen, Risto 2014. Tulevaisuuden kirkko. Helsinki: Suomen Lähetysseura
- Crockett, Lisa & Bingham, Raymond 2000. Anticipating Adulthood: Expected Timing of Work and Family Transitions Among Rural youth. *Journal of research on adolescence*, 10(2), 151–172. Viitattu 10.5.2016 <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1229&context=psychfacpub>
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha, 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta vastapaino.
- Fida, i.a. Aktiot. Viitattu 30.8.2016 <http://www.fida.info/osallistu/lahde-lahetystyohon/lyhytaikainen-lahetystyo/aktiotyo/>
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. Nuori aikuinen kirkon jäsenenä projektiraportti. Kirkkohallitus. Viitattu 30.4.2016 [http://kappeli.evl.fi/KKHAsha.nsf/ea11a7ec06ed56a5c22572980062dd07/0c207f7ae6538b14c225713e0024c049/\\$FILE/NAKJ%20-projektiraportti.pdf](http://kappeli.evl.fi/KKHAsha.nsf/ea11a7ec06ed56a5c22572980062dd07/0c207f7ae6538b14c225713e0024c049/$FILE/NAKJ%20-projektiraportti.pdf)
- Heino, Noora 2011. Paluun kulttuurishokki, Case STS Vaihto-oppilasohjelmat. Leppävaara: Laurea Viitattu 21.11.2016 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011110814354>
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2012. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Katekismus 2004. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1999 hyväksymä. Helsinki: Edita Prima Oy.

- Kirkkohallitus i.a. Seurakuntien väestönmuutokset 2015. Viitattu 31.10.2016
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FFEDB75916EB394AC22576CC003D875E/\\$FILE/seurakuntien_vaestonmuutokset_2015_.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FFEDB75916EB394AC22576CC003D875E/$FILE/seurakuntien_vaestonmuutokset_2015_.pdf)
- Kirkon tiedotuskeskus 2014. Kolme neljästä suomalaisesta kuuluu kirkkoon. Viitattu 31.10.2016 <http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/9D484794D5BE3A17C2257C7C003E9CBF?OpenDocument&lang=FI>
- Kirkon tiedotuskeskus i.a. Lähetystyö. Viitattu 31.8.2014 <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/L%C3%A4hetysty%C3%B6>
- Kirkon tutkimuskeskus 2016. Kirkkoon liittyneet ja kirkosta eronneet 1923–2015. Viitattu 31.10.2016 <https://public.tableau.com/profile/kirkon.tutkimuskeskus#!/vizhome/shared/3WNRCKS4R>
- Kylväjä i.a. Tulevia tapahtumia. Viitattu 15.10.2016 <http://www.kylvaja.fi/nuoret/tulevia-tapahtumia>
- Länkinen, Tiina 2015. Hyvästi, Suomi: Ulkomaille muuttavia jo yhtä paljon kuin 70-luvulla. Viitattu 23.11.2016 <http://yle.fi/uutiset/3-8028983>
- Mission builders international i.a. Viitattu 31.8.2016 <https://www.missionbuilders.org/>
- Navi i.a. Navi – nuori aikuinen vaikuttaa kirkossa. Nuorten keskus. Viitattu 30.4.2016 <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/navi/>
- Nuorisolaki 2006 L 27.1.2006/72. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Nurmi, Jari-Erik; Timo, Ahonen; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea; Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen Psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nurmiranta, Hanna; Leppämäki, Päivi & Horppu 2009. Kehityspsykologiaa, lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kotimaa-Yhtiöt Oy.
- Nyman, Tiina 2010. Kaikkialta maailmalta takaisin Suomeen. Kansanlähetysopiston kansainvälisyyslinjan kehittämishanke. Helsinki: Diakoniamattikorkeakoulu. Viitattu 18.4.2016.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010120216912>
- OM international i.a. A. The History of OM. Viitattu 23.3.2016.
<http://www.om.org/history>

- OM international i.a. B. Frequently Asked Questions – FAQs. Viitattu 24.3.2016.
<http://www.om.org/en/faqs#orientation>
- OM Ships international, i.a. One and two year programme. Viitattu 31.8.2016
http://www.omships.org/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=87&lang=en
- OM Suomi i.a. A. Aktiot. Viitattu 30.8.2016 <http://www.omsuomi.fi/index.php/lahde/aktiomenu/fi/en>
- OM Suomi i.a. B. OM:n historiasta. Viitattu 23.3.2016. <http://omsuomi.fi/index.php/tietoa/historia>
- OM Suomi i.a. C. Arvot ja visio. Viitattu 31.8.2016 <http://www.omsuomi.fi/index.php/tietoa/arvot-ja-visio>
- OM Suomi i.a. D. Usein kysytyt kysymykset: vuosiohjelmat. Viitattu 31.8.2016
<http://www.omsuomi.fi/index.php/ukk-vuosiohjelmat>
- OM Suomi i.a. E. Hakuprosessi. Viitattu 24.3.2016. <http://omsuomi.fi/index.php/hakuprosessi-pitkaaikainen>
- OM Suomi i.a. F. Vuosiohjelmat. Viitattu 31.8.2016. <http://www.omsuomi.fi/index.php/lahde/vuosiohjelmat>
- Omnivision 2013. OM Overview – Video. Viitattu 31.8.2016 <https://vimeo.com/75217568>
- Operaatio Mobilisaatio Ry i.a. Kotiinpaluun pikaopas. Tampere: Operaatio Mobilisaatio Ry.
- Pirola, Neil 2000. The Reentry Team. California, USA: Emmaus Road International.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja
- Rissanen, Ulla 2016. Koulutuskoordinaattori Suomen Lähetysseura. Henkilökohtainen tiedonanto sähköpostilla 24.11.2016
- Salakka, Markku. 2006. Suomeen palaavien lähetystyöntekijöiden paluuta koskevat puhutavat paluusokki ja identiteetin monikulttuuriset jännitteet. Oulu: Oulun yliopisto. Verkkojulkaisuna <http://jultika oulu.fi/files/isbn9514279670.pdf>
- Saviaro, marja 2015. Maailmalta kotiin. Helsinki: Return Ticket.
- Sivonen, Susanna 2006. Tuttu vieras kotimaa. Helsinki: FinnWid Viitattu 15.3.2016 www.finnwid.fi/Julkaisut/tuttu_vieras_kotimaa.pdf

- Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2016. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Viitattu 22.11.2016 <https://www.innokyly.fi/documents/1167850/5e8f1ef1-7a5b-4dfb-a629-0ea09dbfe904>
- Spencer, Stephen 2007. SCM Studyguide to Christian Mission. Lontoo: SCM Press.
- Storti, Craig 2001. The art of coming home. Maine, USA: Intercultural Press.
- Suomen ev.lut. kirkko 2012. Aikuiset seurakuntalaisena. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 14.10.2016 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A0AF7DED6FD7C169C2257AE7004CA7CC/\\$FILE/KH_aikuiset_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A0AF7DED6FD7C169C2257AE7004CA7CC/$FILE/KH_aikuiset_www.pdf)
- Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto 2006. Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa. Nuoret aikuiset -työryhmä mietintö. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 14.10.2016 [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/082deda6d7238210c225730700357032/292e91c742fc931c2257e2e0012d431/\\$FILE/2006%203.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/082deda6d7238210c225730700357032/292e91c742fc931c2257e2e0012d431/$FILE/2006%203.pdf)
- Suomen lähetysneuvosto, 2013. Lehdistötiedote (17.6.2015). Viitattu 30.8.2016. <http://www.lahetysneuvosto.fi/@Bin/183830/LEHDISTOTIE-DOTE+SLN+lahetystyontekijatilastot+2014.pdf>
- Suomen Lähetysseura A i.a. Nuorille aikuisille. Viitattu 30.8.2016 https://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/sivut/tule_mukaan/nuorille_aikuisille/
- Suomen Lähetysseura B i.a. Vapaaehtoistyö ulkomailla – FELM Volunteer -ohjelma. Viitattu 30.8.2016 https://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/sivut/tule_mukaan/lahde_maailmalle/vapaaehtoistyö_ulkomailla___felm_volunteer__ohjelma/
- Suomen Raamattuopisto i.a. PK International – passi, hammasharja ja Raamattu. Viitattu 15.10.2016 <https://sro.fi/raamattuopisto/opiskelemaan/pk-international/pk-international>
- Suomen ev. lut. kirkkoa A i.a. Lähetysjärjestöt. Viitattu 14.10.2014 <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/967A2A731662014CC2256FEA003EC253>

Youth With A Mission Finland. OP-koulu. Viitattu 31.8.2016

<http://www.ywam.fi/fi/koulut/dts/>

Yritys ja yhteistietojärjestelmä i.a. Operaatio Mobilisaatio ry. Viitattu 24.3.2016

<https://tietopalvelu.ytj.fi/yritystiedot.aspx?yavain=1475845&tar-kiste=49FD03F386BE2B9D37A24F5A961A7369240CACF3>

LIITTEET

LIITE 1 – Teemahaastattelurunko

1) Haastateltavan taustatiedot

- ikä, missä, milloin ja kuinka kauan kentällä sekä aiemmat kokemukset paluusta

2) Paluun sujuminen

- Paluun kokemukset
- Odotukset
- Tilanne, johon palasi
- Muutos
- Paluusokki
- Paluusopeutumisen kesto

3) Paluuta edesauttavat tekijät

- Perhe
- Ystävät
- Seurakunta
- Vertaistuki
- Muu

4) Paluuvalmistelut kentällä

- Valmennus ja haastattelu
- Kokemus tuesta
- Yhteys kotimaahan

5) Haastattelun, leirin sekä pikaoppaan tai muun informaation hyödyllisyys

- Haastattelu,
- Re-entry -leiri; leirin hyödyllisyys, sisältö, ajankohta,
- Kehittämistä

6) Mitä muuta haluaa sanoa?

LIITE 2 – Suostumuslomake

Suostumus yksilöhaastatteluun

Olen saanut riittävästi tietoa Emmi Forsmanin opinnäytetyöstä, joka koskee lähestyöntekijöiden suomeen paluuta, ja haluan osallistua siihen. Olen tietoinen, että opinnäytetyö tullaan julkaisemaan internetissä pysyvänä julkaisuna. Tällä lomakkeella annan suostumukseni haastatteluun. Kerättyä aineistoa saa käyttää opinnäytetyössä niin, ettei se vaaranna minun yksityisyyttä tai turvallisuutta.

Annan myös suostumukseni siihen, että haastatteluni saa nauhoittaa ääninauhalle.

Kyllä

Ei

Paikka ja aika: _____

Haastateltavan allekirjoitus: _____

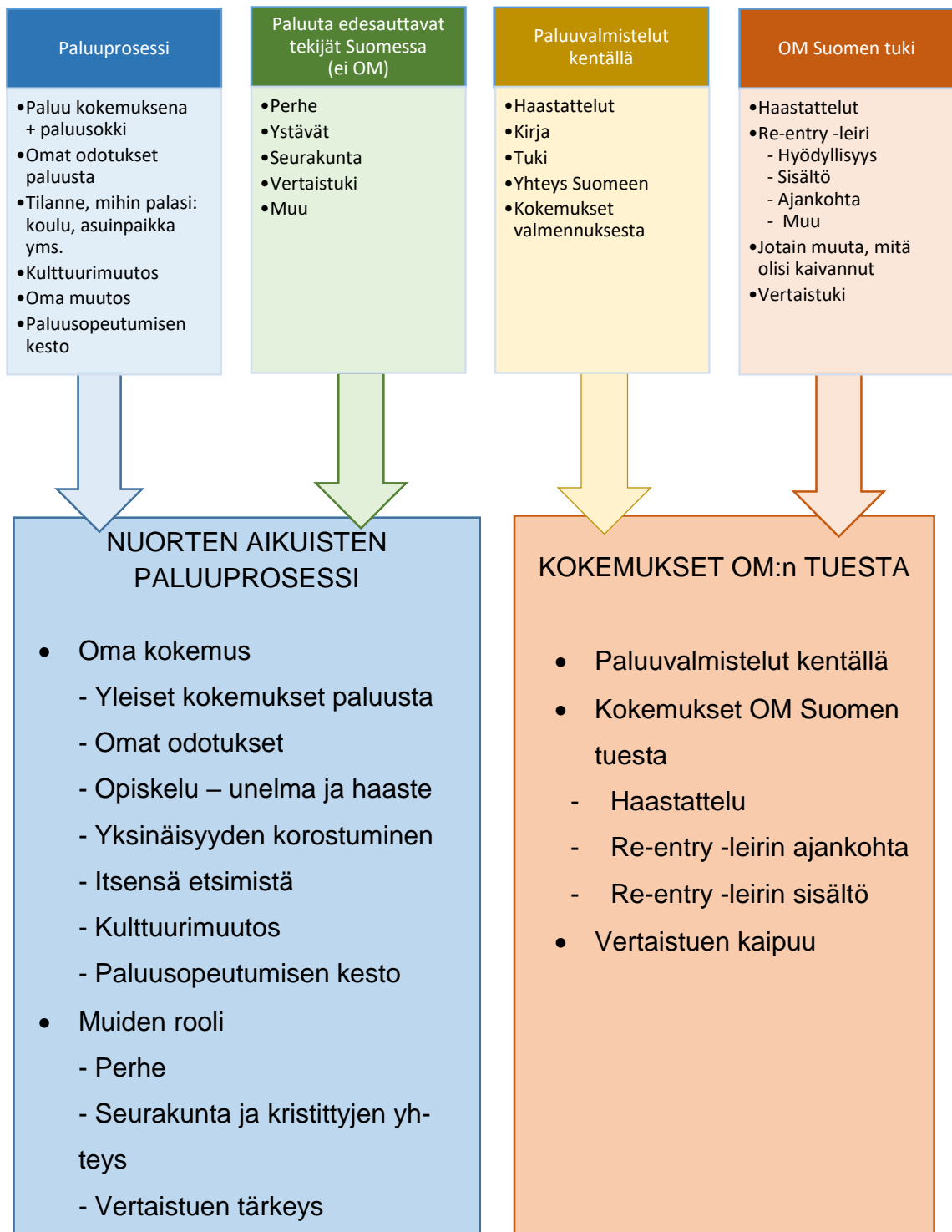
ja nimenselvennys: _____

Vastaanottajan allekirjoitus: _____

ja nimenselvennys: _____

LIITE 3 – Teemoittelu

LIITE 4 – Esimerkkejä aineistosta

Yläkategoria	Alakategoria	Haastateltavien vastaukset
Paluupro- sessi	* Kokemus pa- luusta	<i>"Oli aika raskas"</i> <i>"No mä sanoisin, niinku et pahin on niiku ohi. Et et, ne ekat kuukaudet, ni ne tuntu niinku ikuisuudelta ja tota ei siin osannut nähdä sitä syytä, et miks oli tullut takas, mut sitten viel koulu siihen päälle ja talvi—"</i>
	* Omat odotukset	<i>"Pettymys oli aika suuri, mul oli jotenkin aika suuret odotukset sitä varten, et Jumala on mulle kertonut niin vahvasti, et mä oon sut saanut tähän kouluun -- -- Sit mä tuun takasin ja sit mä jotenkin oletin, et mä tuun tykkää siitä ja kaikki vaan loksahaa paikalleen. Mut sit se ei vaan mennyt niin, mul oli tosi kovat odotukset siihen seurakuntaan"</i>
	* Kulttuurimuutos	<i>"Elämä on sellast hitaampaa, et ihmiset ei oo niin aikataulutettuja ja sit tietysti mul oli noit opintoja alko tääl suomessa. Ni sit tuli dead lineja ja suorituksia, mitä ei ollut siellä. No tietysti se miten sovitaan tapamisia kavereitten kaa, ja miten kaupat on auki ja miten julkiset liikennevälineet toimii ja kuinka lämmin on päivällä ja kuinka kylmä ja aika tällaiset itsestäänselvät asiat. Kyl se vaikuttaa miten sä elät sitä arkee."</i>
	* Koulu - unelma ja haaste	<i>"Ja sit kun alko koulu, ni mä muutin ihan uuteen paikkaan - ilman, et mä tunsin kentään ja uuteen kouluun. Se oli ihan mielenkiintoista ja se oli aika rankkaa aikaa. Se oli tosi rankkaa aikaa."</i>
	* Itsensä etsimistä	<i>"-- Ni oli jotenki sen kaa semmosta kipuilua ja taas niinku itsensä etsimistä uudelleen, ku tuntu et siellä kentällä oli ollu ihan niinku vedetty palasiks ja sit piti koota ittensä tai kuka mä olin täällä, ja sit taas ku tuli tänne, ni tuntu et se oli paljon vaikeampi, ku oli tota, oli vanha ympäristö, ja itte oli muuttunut"</i>

<p>Paluuprosessi</p>	<p>* Perhe</p> <p>*Seurakunta ja kristittyjen yhteys</p> <p>* Yksinäisyyden korostuminen</p> <p>* Vertaistuen tärkeys</p> <p>* Paluusopeutuksen kesto</p>	<p><i>No ne oli kyl tosi ymmärtäväisiä. Joo. Oli tosi ymmärtäväisiä ja semmosia niinku ööö... mut sit ne oli myös sillai fiksui, et ne sano,</i></p> <p><i>-- et ei ne voi niinku ymmärtää, et oli hyvä et ne sano ihan suoraan, et ei ne osaa täysin ymmärtää milt must tuntuu, että puhu vaan.</i></p> <p><i>"Mä oon just miettinyt, et pitäiskö olla joku ohjeistus lähetystyössä olevan perheelle tai jotenkin. Jotain, minkä vois näyttää, et lukekaa toi, ni te ymmärrätte."</i></p> <p><i>"Joo, ihan hyvin, et kyllähän, kun mä kävin siellä. Varsinkin ekan kuukauden aikana, kun mä kävin siellä, ni tosi monet tuli moikkaamaan. Et se oli tosi hienoa."</i></p> <p><i>"Se oli, siis otettiin ihan hyvin vastaan, mut seurakunnassa kohtalaisesti. En mä enää oo mukana niin sanotusti siin mun seurakunnassa, ku en mä jaksa toimii siel toisesta kaupungissa, ni se ei oo niin helpoo."</i></p> <p><i>"--, en oo elämässäni ollu koskaan niin yksinäinen ku silloin ku mä palasin kentältä Suomeen kaikkien rakkaiden pariin, ni silloin mä olin kaikist yksinäisin ikinä."</i></p> <p><i>"Ihmiset tietenkkin vaihtu mun ympäriltä. Eri-lainen elämänrytmi"</i></p> <p><i>"Selkeesti sit hakeutu semmosten ihmisten seuraan, ku tuli takasin, et sellasten, ketkä oli ollut jossain kentällä niinku just kaverista, ni sit ties et niil oli ollu jotain semmosta kosketuspintaa asiaan"</i></p> <p><i>"Ehkä mulla on vielä vähän kesken tää. Et pitää päästä sopeutumaan kunnolla, ennen kuin pystyy kattoo noita asioita."</i></p> <p><i>"Kyl mä uskon, et mä oon vielki siin prosessissa. Mä uskon, et se kestää koko vuoden, et puolet siitä ajasta, kun on ollut poissa"</i></p>
----------------------	---	--

<p>Kokemukset OM:n tuesta</p>	<p>* Paluuvalmistelut kentällä</p>	<p><i>"No kyl varmaan ainakin vuosi tuntu."</i> <i>"Meillä oli semmonen päivä, missä me tota noin pidettiin vähän semmonen koulutus-päivä, missä pidettiin, et kuinka hallitsit itsesi, kun tulet takaisin ja kuinka pidät yhteyttä seurakuntaan ja kuinka tulet toimeen kulttuurisokin kanssa ja muta yleistä. Et siinä oli kaikkii, jotka oli lähdössä takaisin seuraavan kahden kuukauden sisällä. Et vähän vedettiin aika pakettiin meidän tiiminjohtajan kanssa, semmonen juttelu-tuokio. Käytiin syömässä lounasta yhdessä."</i></p> <p><i>"No kentällähän järjestettiin kaikkia niitä paluujuttuja. Mutta kavereiden kaa yritin olla niin paljon kuin mahdollista, että niinku viettää se aika ja tehdä kaikkee, mitä halua tehdä."</i></p> <p><i>"Siitä puhuttiin aika paljon viimeisen kuukauden, puolentoista kuukauden aikana ja valmistauduttiin tosi paljon siihen vaihtoon. Sitten ne piti meille semmosen koulutuksen, missä ne tavallaa halus tuoda esille, minkälaisia tunteita saattaa herättää tää lähtö ja mitä saattaa tapahtua, kun mennään takas, mihin kannattaa valmistautua, et alkaa ajattelemaan sitä juttua. -- mitä sitten halua tehdä kun pääsee kotiin, että miten haluaa jatkaa. Yritti saada meitä ajattelee sitäkin haluuko olla kirkon kaa yhteydessä, haluaako tehdä jotain sellasta. Sitten meillä oli Farawell testimony, jäähyväispuhe, mikä lie. Sekin oli sellanen valmistava juttu tietenkkin, koska siinä pitää miettiä takas viimeistä parii vuotta, kuinka paljon on kasvanut ja mitä tulee ole tulevaisuudessa. Sekin oli valmistava."</i></p> <p><i>"-- ja sit ne itseasiassa anto mulle semmosen, mikä sen kirjan nimi oli, oisko ollu Reentry, --täst kotiin paluusta niin ni sen luin ja se oli hyvä ja mut se oli sit vaan teoriatietoo siellä, et sit ku tuli takasin Suomeen, ni sit ku se isकिन käytännössä päälle, ni sit se iski. Mut jotenki oli se silti hyvä, et tiesi, et tää nyt on tätä juttua."</i></p>
-----------------------------------	--	--

	<p>* Paluuhaastattelu Suomessa</p> <p>* Re-entry -leirin ajankohta</p> <p>* Re-entry -leirin sisältö</p> <p>* Vertaistuen tarve</p>	<p><i>"Se oli tosi ihana. Se oli jotenkin tosi. Koin tosi hyvänä."</i></p> <p><i>"--kun se oli niin äkkiä siinä, milloin ei vielä tai ehkä ois hyvä, että ois joku kontrollikäynti vielä sit viel joskus, en mä tiä, miten pitkän ajan päästä."</i></p> <p><i>"-- sitä (=useampia haastatteluita) mä ehkä oisin kaivannut. Mut kyl mä varmaan sit oisin varmaan jos oisin pyytännyt, ni oisin varmaan saanut toisen jutteluajan, mut en mä osaa suomalaisena vaivata."</i></p> <p><i>"No se Re-entry -leirihän tuli tosi nopee. -- must tuntu et mä olin tosi masentunut ja kielteinen ja kaikkee, et sen takii, et mul oli se prosessi tosi pahasti kesken ja sit kaikki muut oli päässyt siit vaiheest ohi ja sit mä oon siel ainoana. Kyl ne ymmärs, et sä oot vast tullut, et sä oot tommonen."</i></p> <p><i>"--jos mieltii, sit sitä ajankohtaa, et jos on jotain yleistä milloin ihmiset keskimäärin useemmin palaa, sillai suht pian sen jälkeen tavallaan ois järkevää."</i></p> <p><i>En muista kauheen paljoo sisällöstä (naurahdus). Mä muistan, et puhuttiin paljon kaikista opportunites (mahdollisuuksista) mihin voi tulla mukaan, ni se oli kiva koska sitä haluaakin laivan jälkeen. En muista kauheen paljoo muusta. Enemmän jäi mieleen se, et sai nähä kavereita ja ihmisiä, jotka oli ollut Om:n kautta, et sai saman tyyppisiä kokemuksia, kaikki ei välttämättä ollut samalla kentällä, mutta saman tyyppisiä kokemuksia. Ni se oli tosi kiva. Semmonen vertaistuki siinä tilanteessa. Ja nähdä miten ne on suhtautuneet paluuseen</i></p> <p><i>Puhuttiin siel leirillä, et ois enemmänkin sellainen niinku ex-OM:läisten yhteisö, et tavataan useimmin. Et en mä ainakaan oo nähnyt sellaista viimeisen puolen vuoden aikana, et se ois sitä, mitä mä itekin kaipaisin, et se ois tosi kiva.</i></p> <p><i>Se ois tosi hyvä, et antais yhteystiedot niille, ketkä on just hiljattain tullut</i></p>
--	---	---

LIITE 5 – Kehittämisideat OM:lle

- Ohjeistukset perheenjäsenille paluun kokemuksista ja palaajan huomioimisesta
- Paluuprosessista kerrottaessa painotus siinä, että miksi se on käytävä läpi:
  - Henkilö ei ole enää sama kuin oli ennen ulkomaille lähtöä, hän ei ole myöskään sama kuin ulkomailla, vaan palattuaan hänen on määritettävä itsensä uudelleen; pohdittava, mikä on säilynyt ja mikä muuttunut. Muutos on vaikeaa ja kestää oman aikansa. Se pitää hyväksyä, eikä kannata yrittää olla sama henkilö kuin aiemmin.

Haastattelu:

- Haastatteluihin mukaan tuttu työntekijä, mikäli on vielä järjestöllä töissä.
- Alle puoli vuotta olleille mahdollisuus haastatteluun kasvotusten puhelinhaastattelun sijaan.

Vertaistuki:

- Vertaistuen koordinoiminen. OM:ltä henkilöiden yhdistäminen ja jonkinlaisia työkaluja, kuten keskusteluaiheita avuksi.
- OM:n kautta lähetystyössä olleiden Facebook -yhteisö.

Re-entry -leiri:

- Re-entry -leirin ajankohdan mietintä enemmistön mukaan siten, ettei leiri osuisi heti paluun jälkeen, muttei mielellään yli puolen vuoden päähän.
- Jos seuraavaan Re-entry -leiriin lähes vuosi, jokin muu tapaaminen yhdessä muiden samaan aikaan palanneiden kanssa. (Joko kasvotusten tai Internetin välityksellä.)
- Ryhmien jakaminen Re-entry -leirillä sen mukaan, milloin on tullut. Tehtävät ja keskustelut ryhmien tarpeen mukaan.
- Yhteistyö muiden lähetysjärjestöjen tai kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa.
  - Esimerkiksi yhteinen Re-entry -leiri mahdollistaisi sen järjestämisen kahdesti vuodessa, mikä takaisi palveluiden oikea-aikaisuuden.